

ORÄTTVISA LÖNER
Nu kämpar de
för lika villkor

OTRYGGA VILLKOR
Ge doktoranderna
riktiga jobb!

GUJ SKUGGAR REKTOR
Följ en dag
i Pams fotspår

GUJOURNALEN

NYHETER FRÅN GÖTEBORGS UNIVERSITET

Bevara naturen – ingen självklarhet
menar Petra Andersson, miljöfilosof

NÄR VETENSKAPEN MISSBRUKAS

Vem bestämmer vad som är sant?

Tillsammans blir vi starkare

GÖTEBORGS UNIVERSITET intensifierar samarbetet med Lunds universitet och inleder ett nytt samarbete med Högskolan Väst i Trollhättan. Detta är helt i linje med intentionerna hos staten och Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF).

Baserat på den profil vi beskrivit i vår nya utbildnings- och forskningsstrategi har vi tillsammans med universitetsledningen i Lund pekat ut ett antal områden där vi vill fördjupa vårt samarbete.

ETT SÅDANT OMRÅDE är klimat, energi, miljö/havsmiljö, som är ett strategiskt intressant område för oss där vi i vår satsning tänker utnyttja bredden hos Göteborgs universitet. Tillsammans med Lunds universitet ökar naturligtvis bredden ytterligare och därmed också vår konkurrenskraft. Här är det inte bara fråga om naturvetenskap. Koppling finns till en rad andra ämnen som till exempel samhällsvetenskap, med dess stora kunskap inom opinion och demokrati. Vår handels-högskola och Lunds ekonomihögskola är också intressanta i sammanhanget genom fokus på "sustainable business". Centrum för konsumtionsvetenskap har också mycket att bidra med.

Vår redan inledda samverkan inom humaniora är ett bra exempel på hur två lärosäten tar ansvar för små forsknings- och utbildningsmiljöer. Inom vissa ämnen är både Lunds och Göteborgs resurser för knappa för att verksamheten ska kunna klara

sig. Däremot kan vi få dem att överleva genom att gemensamt nyttja våra resurser. Inom humaniora kan vi också knyta an till utvecklingsarbetet inom interaktivt lärande och IT-stöd.

I fokus för samverkan inom naturvetenskap står utbildningsfrågorna. Målet här är att få till stånd en bra balans mellan grundnivån och den avancerade nivån. Som det är nu har både Lunds och Göteborgs universitet alldeles för få sökande till vissa masterutbildningar. I detta arbete vill vi också engagera Chalmers. Enligt vår gemensamma bedömning bör vi börja samarbetet inom kemi.

VI VILL OCKSÅ INLEDA samverkan inom medicin. Liksom i fallet humaniora diskuterar vi främst hur vi ska kunna stärka små miljöer, som till exempel rättspsykiatri. Men det finns också ett intresse för att samverka inom exempelvis det betydligt större fältet kultur och hälsa.

Ett femte område som vi diskuterar är samverkan inom konst. Vi har redan ett samarbete om musikpedagogisk forskning, som vi vill fördjupa. Vi diskuterar också hur vi ska definiera forskning på det konstnärliga området där ofta det konstnärliga skapandet står i centrum.

MIN KOLLEGA I LUND, Göran Bexell, och jag har nu ansvaret för att ta fram en fördjupad idéskiss om samverkan till den 1 april. Därefter stämmer vi av läget och ser hur vi ska gå vidare.

I SLUTET AV JANUARI skrev vi på ett nytt samarbete med Högskolan Väst i Trollhättan. Vi har bildat en gemensam arbetsgrupp som ska planera hur samverkan ska gå till. Här är lätt att se fördelar för oss båda. Vi kan till exempel stödja dem i deras strävan att utveckla sin forskning, medan de kan förse oss med masterstudenter till vår avancerade nivå. Högskolan Väst har dessutom ett intressant Vänerprojekt som har koppling till vår prioriterade havsmiljöforskning och de är välkända för konceptet arbetsintegrerat lärande.

EFTER DEN KRAFTIGA utbyggnaden av landets högskolor står nu samverkan på agendan. Universitetskanslerns uppmärksammade utspel har säkert betytt mycket, men faktum är att vi rektorer inom SUHF redan tidigare tagit initiativ i samma riktning. Vem som fick snöbollen i rullning är av mindre betydelse. Det viktiga är att det finns mycket att vinna på samarbete såväl för de stora universiteten som för högskolorna. Om ett samarbete ska bli framgångsrikt krävs att alla parter blir vinnare.

Pam Fredman

Redaktionen

Klokt namnbyte men inte självklart

HAR DINA NYÅRSÖNSKNINGAR infriats än? Inte det. I det här numret har vi frågat några anställda vad de hoppas på inför det nya året. Bland annat önskar ljudkonstnären Staffan Mossenmark fler publika mötesplatser som universitetet tar initiativ till. Varför inte en årlig konstnärlig festival? Den behöver inte ligga mitt i city, som Mossenmark skriver.

Flera andra önskar mer tid för forskning och att universitetet på allvar satsar på internationalisering. På professor Stefan Nilssons önskelista står att de lärare som inte vill undervisa ska få syssla med annat.

NÅGRA KOMMER säkert att bli sura över att vi publicerar Rick Wicks invändningar mot GU:s beslut att införa ett

nytt namn på engelska. Detta ska inte tolkas som att vi ogillar beslutet, tvärtom tycker vi att det finns fördelar att använda Gothenburg i universitetsvärlden. Visst kommer Rick Wicks reaktion alldeles för sent i en process där alla hade möjlighet att komma med synpunkter, men det finns ett allmänintresse att publicera hans inlägg.

Att namnet inte är självklart visar det faktum att GU de senaste femton åren haft inte mindre än fyra olika namnvarianter på engelska. Dessutom är det nuvarande namnet klumpigt i genitivform, om man inte väljer att skriva University's. Förkortningen GU blir också omöjlig med den nya över-sättningen.

Det finns många goda skäl till att GU nu byter namn på engelska, men

det är bekymmersamt att Göteborgs Stad väljer att hålla fast vid det svenska namnet, liksom flera internationellt kända institutioner och festivaler här i staden. Bara för att ta några exempel, heter det ju: "Göteborg Award for Sustainable Development", "Göteborg International Film Festival", "Göteborg Opera", "Göteborg Dance and Theater Festival".

Hur man än ser på saken går vi emot stadens policy. Vi får förmoda att det finns en överenskommelse om att Göteborgs Stad följer Göteborgs universitets exempel. Annars kommer namnfrågan säkert att fortsätta diskuteras och ifrågasättas. Fortsätt debatten på fria ord.

Eva Lundgren & Allan Eriksson

GUJ

februari

GU JOURNALEN ÄR EN PERSONAL- OCH NYHETSTIDNING FRÅN GÖTEBORGS UNIVERSITET

chefredaktör & ansvarig utgivare

Allan Eriksson/Tel: 786 1021
allan.eriksson@gu.se

redaktör & stf ansvarig utgivare

Eva Lundgren/Tel: 786 1081
eva.lundgren@gu.se

frilansreporter

Kajsa Asklöf/Tel: 0706-51 59 50
kajsa.asklof@telia.com

repro

Göran Olofsson

fotograf

Göran Olofsson/Tel: 786 2929

grafisk formgivning

Anders Eurén

layout

Björn S Eriksson

medverkande skribenter

Viveca Bladh, Lena Olson, Jenny Lööf Braticevic, Rick Wicks, Lars-Gunnar Andersson och Ulrika Lundin

korrektur

Robert Ohlson, Välskrivet i Göteborg

adress

GU Journalen, Göteborgs universitet
Box 100, 405 30 Göteborg

e-post

gu-journalen@gu.se

internet

www.gu-journalen.gu.se/

tryck

Geson AB

upplaga

6 400 ex

utgivning

7 nummer/år. Nästa GU Journalen utkommer i början av april

manusstopp

14 mars 2008

adressändring

Gör skriftlig anmälan till redaktionen. För obeställt material ansvaras ej. För ej signerat material ansvarar redaktionen. Citera gärna, men ange källan. ISSN 1402-9626

omslag

Profilen: Petra Andersson
Foto: Hillevi Nagel

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

nyheter

Stöd för stora institutioner

innehåll

- 3 Humanisterna möblerar om**
Små institutioner slås samman
- 4 Orimliga löneskillnader**
Hög tid att höja bibliotekariernas löner
- 5 Dags för doktorandlön**
Men reformen kommer att kosta
- 6 Halvering av stöder**
Förebyggande arbete ger resultat
- 7 Forskning för ett bättre samhälle**
Institutet Quality of Government ska ge kunskap om det goda livet
- 8 Mest till den som är bäst**
Nu blir GU bättre på att mäta kvalitet
- 10 Håller koll på högtiderna!**
Den som vet allt är Marie Lowrie
- 11 EU satsar på unga forskare**
Martin Bergö ses som ett av Europas framtidshopp
- 12–14 Är det någon mening med naturen?**
Filosofen Petra Andersson undrar varför det är så fint med en orörd miljö
- 16 Not enough!**
Difficult for guest researchers to get information
- 17 Spirituella mönster på golvet**
Konstverket finner du under fötterna
- 18–19 På språng med Pam**
En helt vanlig dag i rektors liv
- 20–21 När vetenskap blir löpsedlar**
Svårt att värdera sanningshalt
- 22 Fria Ord: Göteborg är bättre än Gothenburg**
Rick Wicks kritiserar fattat beslut
- 23 Vad hoppas du av 2008?**
Bättre internationalisering och mer tid till forskning, löd några svar
- 24 Fler uppoffringar krävs**
Vi måste ta ett större ansvar för framtiden, menar krönikören Helen Wählander

Sjutton blir sex!

Efter många turer har nu första steget tagits för en total ommöblering av Humanistiska fakulteten. De flesta verkar nöjda – men inte alla.

FAKULTETENS BESLUT innebär den största omorganisationen av Humanistiska fakulteten någonsin. Processen har inte varit lätt men dekan Sally Boyd är ändå nöjd med att stödet till slut blivit så starkt.

– Vi behövde hela förra året på oss för att förankra förändringen. Att så många människor har engagerat sig tycker jag är väldigt roligt. Enligt min bedömning är förslaget som nu tagits fram väl genomarbetat och accepteras av större delen av personalen.

För Sally Boyd finns det flera skäl till varför en omorganisation är nödvändig:

– Det handlar om att stärka ledningen och organisationen och om att ge nya möjligheter till tvärdisciplinära samarbeten för att skapa starka forsknings- och utbildningsmiljöer. Det handlar också om att förbättra arbetsmiljön. Flera studier visar nämligen att små institutioner är sårbara om konflikter uppstår.

MÅLET HAR VARIT att skapa nya institutioner där ett samarbete redan pågår eller känns naturligt.

– Tanken var att få sex ungefär lika stora institutioner.

Det har funnits en oenighet inom lingvistik, en falang ville höra till svenska språket, bland annat på grund av att det finns ett viktigt samarbete inom *Centre for Language Technology*. En annan falang menade att man ämnesmässigt ligger närmare filosofi. Det är denna forskargrupp som enligt vad GU Journalen erfar har fått igenom sin vilja.

ÄVEN LITTERATURVETARNA hade hellre sett en annan lösning. De hade redan från början uttryckt ett starkt önskemål om att gå ihop med de estetiska ämnena.

– Vi är den enda institutionen som blivit överkörd trots att vi hållit fast vid samma synpunkt hela tiden. Vi är besvikna men det är ingen katastrof för oss, säger prefekt Thomas Olsson.

Att religionsvetenskap och teologi läggs till samma institution är något som förvånar Thomas Olsson. Inte heller religionsvetarna är helt nöjda.

– Man verkar inte riktigt förstå vår sårart, menar prefekt Lars Branegård. Vi är inget ämne utan snarare som en egen fakultet med språk, filosofi, historia samt ett femårigt religionsvetar-

program. Vi har hela tiden menat att vår institution är tillräckligt stor för att vara självständig.

FÖR SALLY BOYD är det viktigt att de nya institutionerna verkligen innebär nya grupperingar så att de gamla gränserna upplöses.

– Vår grundtanke är också att den administrativa personalen följer med sin institution men en del får kanske nya arbetsuppgifter.

Flera ämnesföreträdare är kritiska mot att hanteringen av den stora förändringen gått så fort.

– Det är jättebra att de som vill samarbeta också får det, men de som inte vill borde man avvakta med och se hur det går, menar Lars Branegård. Visst kan en institution vara alldeles för liten men det finns inga belegg för att jättestora institutioner skulle vara särskilt effektiva heller.

EN KONSEKVENS av den nya organisationen är att många anställda får byta arbetsplats. Sally Boyd hoppas därför att flytten kommer att ske under sommaren. Men var institutionerna ska placeras är ännu inte klart.

– Vi planerar att bygga ett nytt hus bakom Språkskrapan men det kommer inte att stå klart förrän tidigast 2011/2012. Vi får därför dras med en del små och trånga lokaler ännu en tid.

Eftersom institutionerna kommer att rymma flera olika ämnen blir namnfrågan en svår nöt att knäcka.

– Det blir den första prövningen för de nya institutionerna. Det blir inte lätt, namnet ska kunna fungera både på webben och på engelska.

Allan Eriksson
Eva Lundgren

fakta

Färre men större institutioner:

1. Språk förutom svenska och övriga nordiska språk
2. Filosofi, vetenskapsteori, SSKKII (Kollegiet för språk, semantik, kognition, kommunikation, information och interaktion), lingvistik
3. Litteraturvetenskap, idé- och lärdomshistoria, religionsvetenskap med teologi
4. Svenska språket
5. Historia, arkeologi och antikens kultur
6. Kultur, estetik och medier/genusvetenskap, konst- och bildvetenskap och etnologi

Ny IT-organisation på plats

◆ **Att samla all IT-personal** i en ny gemensam avdelning har gått snabbt. Förvaltningschef P-O Rehnquist är nöjd med att den nya IT-organisationen är på plats, helt enligt tidsplan.

– Jag tycker att det trots allt har gått förvånansvärt bra med tanke på hur många människor som påverkas av förändringarna. Men det är nu det viktiga arbetet börjar. Vi måste se till att den nya organisationen lever upp till det som utlovats.

Den nya IT-avdelningen blir storleksmässigt den absolut största inom gemensamma förvaltningen. Antalet anställda växer från 50–60 till drygt 120. Men flertalet sitter kvar på sin arbetsplats.

P-O Rehnquist poängter att det är viktigt att den nya IT-organisationen håller ett fast grepp i ekonomin så att kostnaderna inte ökar. Samtidigt måste arbetet fortsätta mot ökad standardisering.

– Den nya organisationen måste bli effektivare och leverera mer tjänster för mindre pengar. Poängen är att användarna i övergången inte ska märka något utan att det flyter på som vanligt. Men på sikt ska det bli bättre och säkrare IT-tjänster, säger P-O Rehnquist. Förändringarna berör inte personal som direkt arbetar med forsknings- och undervisnings-specifika IT-tjänster.

Mer information om den nya organisationen hittar du på: www.strit.org.gu.se

GU närmar sig Högskolan Väst

◆ **Göteborgs universitet** och Högskolan Väst har undertecknat en avsiktsförklaring. Syftet är att båda parter ska samarbeta mer i fortsättningen.

– Ökat samarbete är en nationell trend och ligger i linje med SUHF:s ambitioner och med vad som sker i våra grannländer. Mellan GU och Högskolan Väst finns ett ömsesidigt utbyte och många vinster med ett närmare samarbete, säger förvaltningschef P-O Rehnquist som medverkar i den arbetsgrupp som ska ta fram konkreta förslag på områden för samverkan.

Några exempel på sådana områden är film, där Film i Väst har satt Trollhättan på filmkartan, och inom naturvetenskap där Vänerprojektet har en nära koppling till havsmiljöforskningen vid GU. Arbetsintegrerat lärande är ett annat samsamarbetsområde. För GU:s del förbättrar det möjligheterna att rekrytera masterstudenter.

Rektors kansli byter namn

◆ **Den 1 februari** byter rektors kansli namn till universitetsledningens kansli, i dagligt tal ledningskansliet. I ett senare skede är det tänkt att huvuddelen av nuvarande planeringsavdelningen ska integreras med ledningskansliet och att en ny enhet för kvalitet och utvärdering ska bildas.

Vi kräver bättre betalt!

Orimligt, säger Saco om löneskillnaden på drygt 3 500 kronor mellan bibliotekarierna och adjunkterna. Nu går man till strid för större jämlikhet.

– **MISSNÖJET JÄSER** bland oss bibliotekarierna. Trots att vår kompetens är högt värderad finns det inget samband med vår lön. Det händer ingenting, säger bibliotekarie Inger Fehn, facklig förespråkare från Saco.

Saco kräver nu lönyft för alla bibliotekarierna – målet är att hamna på ungefär samma nivå som adjunkterna.

– Det är en osaklig löneskillnad, vilket flera lönekartläggningar visar. Eftersom grupperna värderats lika borde skillnaden vara utjämnad nu. Arbetsgivaren måste enligt lag och lokalt kollektivavtal åtgärda osakliga löneskillnader, säger Inger Wilgotson Lundh, Sacos ordförande.

Det skiljer drygt 3 500 kronor i lön mellan grupperna. Statistiken visar att bibliotekarierna har knaprat in på adjunkternas försprång, men Saco är mycket besviken på att det tar för lång tid.

– **VI UPPLEVER DET** som ett sisyfosarbete. Vi har inte gått framåt, utan det känns som arbetsgivarens strategi har varit att trötta ut oss. Det är nu 12 år sedan dåvarande överbibliotekarie föreslog en lönesatsning på 2 miljoner kronor, säger Inger Fehn.

För att hamna på samma nivå som adjunkterna krävs ett tillskott på två till tre miljoner kronor, uppskattar Saco.

– Det är mycket lite pengar i förhållande till GU:s totala budget. Vår ambition är att göra en särskild satsning på denna grupp utanför löneförhandlingarna.

Överbibliotekarie Agneta Olsson vill inte diskutera lönenivåer under pågående förhandling men säger att målet är att höja lönerna.

– Det är ingen jämställdhetsfråga i

det här fallet. Problemet är att vår ekonomi inte klarar så stora löneökningar. Dessutom har jag svårt att se hur vi kan göra det när vi har individuell lönesättning.

INGER WILGOTSON LUNDH tror inte att en stor löneökning skulle leda till några uppsägningar.

– Det har aldrig blivit som arbetsgivaren befarat men de använder ändå alltid samma argument. Vi är beredda att diskutera det om situationen skulle uppstå. Det viktigaste är att arbetsgivaren rättar till den osakliga löneskillnaden.

ATT BIBLIOTEKARIERNA har låg lön i förhållande till andra likvärdiga yrkesgrupper, slås även fast i UB:s verksamhetsplan: "Status och lön måste höjas även om inte fler män kommer in i yrkesgruppen."

En utförlig arbetsvärdering från 2005 visade att skillnaderna mellan bibliotekariernas och adjunkternas arbete är små. Även om det blev några fler poäng för adjunkterna.

– Trots att det finns en liten skillnad kan det inte förklara det stora lönegapet på över 3 500 kronor. Vi tycker att vår grupp även kan jämföras med högskoleutbildade IT-tekniker, denna manligt dominerande grupp serverar studenter och anställda, men deras lönenivå ligger minst 5 000 kronor över vår.

Agneta Olsson vill inte kommentera siffrorna.

– Det krävs en närmare analys och jag vill därför att vi gör en fördjupad arbetsvärdering.

– **JAG ÄR FULLT MEDVETEN** om bibliotekariernas kompetens och arbetsuppgifter och att de ska ha rätt lön för sitt arbete. Som jag ser det måste vi bli bättre på att tala om och förklara hur vår kompetens har utvecklats under åren och vilken betydelse de har för forskning och utbildning. Det är inte alla som förstår

Trots stor löneskillnad händer ingenting, beklagar bibliotekarie Inger Fehn.

vilka krav som ställs på dagens bibliotekarie, menar Agneta Olsson.

ETT ANNAT PROBLEM som Inger Fehn pekar på är att nästan alla har samma titel.

– Vi upplever det som att vi blir betraktade som en grå massa på hundra individer. Vad betyder det? Jo, att vi får en dålig löneutveckling. Se hur det är på andra håll. Där de har olika titlar får de också bättre lön. De av oss som har akademisk utbildning borde ha titeln universitetsbibliotekarie. Men man har inte gjort ett jota för att förändra det, trots att frågan varit uppe flera gånger, säger Inger Fehn.

Agneta Olsson medger att man inte har hunnit se över funktionstitlarna.

– Det ska vi göra, men vi har inte måttat med det än. Fast jag vet inte vilken betydelse det har i löneförhandlingar eller om det är bästa vägen att gå.

Vad tycker du är en rimlig lön för en bibliotekarie?

– Det vill jag inte svara på men det är viktigt att de inte missgynnas. I en nationell jämförelse ligger vi på GU inte så dåligt till, menar Agneta Olsson.

Allan Eriksson

GU Journalen har sökt personaldirektör Christina Nordberg för en intervju, men hon avböjer att kommentera med hänvisning till pågående löneförhandling.

fakta/löner

Bibliotekarierna har idag en medellön på 25 540 kronor medan adjunkternas snittlön ligger på 29 153 kronor. Skillnaden är 3 613 kronor.

2004 var gapet 4 540 kronor och för tio år sedan 5 389 kronor.

Men så har det inte alltid sett ut: i slutet av 1970-talet skiljde det bara drygt 200 kronor.

Trygga doktorander forskar bättre

Ge alla doktorander anställning från första dagen, föreslås i en ny intern rapport. Reformen ska vara genomförd inom tre år.

Många befarar dock en kraftig minskning av forskarutbildningen om inte anslagen höjs. Handels-högskolan är mest kritisk.

VID GÖTEBORGS UNIVERSITET är över 1 300 personer registrerade som forskarstuderande på minst halvtid, men bara 687 har anställning. Lunds universitet har dubbelt så många doktorandanställningar.

– Största felet med dagens finansieringssystem är att det är för otryggt och att ersättningen är för låg. Det måste vara attraktivt för unga akademiker att doktorera. Men en fjärdedel av Sveriges doktorander är utestängda från trygghetssystemen på arbetsmarknaden och det gäller i ännu större utsträckning doktorander vid GU, säger Andreas Bjurström, doktorand på institutionen för globala studier, som var med i den interna arbetsgruppen som lade fram rapporten *Lön för mödan?*

I den föreslås en successiv övergång till en enda finansieringsform, där alla forskarstuderande får anställning från första dagen. Som första steg bör stipendierna avskaffas inom samtliga fakulteter senast 2008, föreslår gruppen. Under samma tid ska fakulteterna ha tagit fram planer för hur man inom tre år ska ha gått över till enbart anställningar.

ARBETSGRUPPENS SLUTSATS är att det inom vissa områden blir små eller inga konsekvenser för forskarutbildningen medan det inom andra fakulteter finns en risk för en halvering av antalet doktorander. Det är också risk för att nationella examinationsmål inte nås.

För att klara övergången, utan att behöva minska på forskarutbildningens storlek, behöver anslagen höjas med motsvarande 59 miljoner konor för att fullt ut finansiera reformen.

Enligt Andreas Bjurström kan förslaget avsevärt förbättra forskarutbildningen, men även gemensamma doktorandregler behövs.

– Den som har anställning blir färdig på kortare tid och har lägre sjukskrivning, det vill säga doktorander både presterar och mår bättre. Det handlar i grunden om trygghet, säger han.

Denna fråga driver också Sveriges förenade studentkårer och GU:s doktorandkommitté.

MEN FÖRSLAGEN HAR även stött på hård kritik. En av de institutioner som kan drabbas hårt är nationalekonomi med statistik. Prefekt Lennart Flood är mycket upprörd över förslagen:

– Om det hade kommit från Utbildningsdepartementet hade man väl fått svälja det, men när förslaget kom-

mer från vårt eget universitet är det djupt oroande.

En stor del av institutionens forskarutbildning är externt finansierad, i hög utsträckning med stipendier från exempelvis Sida.

– Våra finansörer bråkar redan idag om våra höga påslag, och med ett mycket dyrare system än idag där man får betala skatt istället för att finansiera doktorander, är min bedömning att flera kommer att dra öronen åt sig. I det värsta framtidsscenarioet får vi minska ännu mer på vår forskarutbildning och på sikt urholkar det vår framtida forskning.

LENNART FLOOD MENAR att även om anslagen kraftigt höjs är det ett dåligt förslag.

– Vi skulle behöva pengar till så mycket annat. För oss är det viktigare att ha en stor och dynamisk forskarutbildning där alla får en attraktiv anställning efter disputationen än att invägga doktorander i en falsk trygghet att bara för att man har anställning får man jobb efter examen.

Han är också kritisk mot att stipendier enbart framställs som ett dåligt alternativ. Han framhåller att stipendier oftast ger en högre lön än utbildningsbidrag och att det normalt ingår någon form av försäkring i stipendiet. Systemet bidrar, enligt Lennart Flood, till att fler kan få chansen att doktorera, vilket i sin tur är bättre för institutionens kreativa miljö.

Men att forskarutbildningen skulle drabbas negativt håller inte dok-

torandombudsman och lektor Marie Karlsson med om. På hennes institution, Förvaltningshögskolan, har införandet av anställningar inte inneburit en minskning av antagningen.

– Alla är glada och nöjda. Förslagen från arbetsgruppen är alldeles lysande. Det handlar om doktorandernas rätts-säkerhet.

Flera fakulteter vid GU har sedan en tid avskaffat stipendier som finansieringsform. På Sahlgrenska akademien ledde det inte till någon minskning av antagningen av doktorander, berättar vicedekanus Börje Haraldsson.

– Vi befarade en nedgång, men det visade sig bli tvärtom samtidigt som det hade blivit dyrare. Med facit i hand ställde vi inte till med något elände när vi tog bort stipendierna.

– VI HAR ALLA ETT INTRESSE av att doktoranderna får bra villkor. Men med ett utbildningsbidrag på 14 900 kronor i månaden har vi svårt att attrahera de bästa studenterna, så därför ser jag positivt på förslaget att införa anställning. Risken är kanske att vi får något färre studenter men dessa får det bättre och det är på sikt viktigare, säger Börje Haraldsson.

Ännu har akademistyrelsen inte tagit ställning till förslagen.

Rektor Pam Fredman ställer sig helt bakom reformen, som också står inskriven i universitetets forsknings- och utbildningsstrategi. Hon hoppas att ett principbeslut kan tas redan i vår, men

poängterar att det pågår ett arbete med att se över de ekonomiska konsekvenserna.

– Vi måste diskutera igenom det här noga, även med olika finansörer. Detta måste ske tillsammans med andra lärosäten. Inom Sveriges universitets- och högskoleförbund finns också en arbetsgrupp som ser över stipendiefrågan, säger Pam Fredman.

Allan Eriksson

fakta

Lön för mödan?

Ny rapport om förutsättningarna att införa doktorandanställning från första dagen.

Idag finns tre olika finansieringsformer:

Stipendier: Varierar stort i ersättning (normalt bättre än utbildningsbidrag) men ger ett bristfälligt skyddsnät.

Stipendier beskattas normalt inte och räknas därför inte som en inkomst i olika trygghetssystem.

Utbildningsbidrag: (14 900 kronor) ger betydligt lägre lön än doktorandanställning. Är skattepliktigt och pensionsgrundade, men myndigheten betalar inga sociala avgifter. Ska efter två år övergå i anställning.

Doktorandanställning: Ger full social trygghet och rätts-säkerhet. Ungefär dubbelt så dyrt per år för myndigheten jämfört med utbildningsbidrag, men betydligt mindre kostnad eftersom utbildningsbidrag övergår i tjänst efter halva tiden.

Forskarstuderande Andreas Bjurström, som medverkade i arbetsgruppen bakom rapporten *Lön för mödan?*, hoppas att universitetet snart inför anställning för doktorander.

Globalt trådlöst nätverk

◆ **Nu kan du sitta lite varstans** i Europa och arbeta. Eduroam är ett globalt samarbete där universitet och högskolor ger varandra tillgång till sina trådlösa nätverk.

När du reser till andra högskolor, som är anslutna till Eduroam, kan du logga in på deras nätverk med ditt GU-konto. Gäster från andra högskolor kan på samma sätt använda sig av Guwlan vid GU.

Eduroam startade som ett euro-peiskt samarbete men finns nu också i Stillahavsregionen.

– Det är en stor fördel när man är på konferens i Europa. Det räcker att göra inställningarna en gång, sedan fungerar det överallt, säger Michael Norin på IT-avdelningen.

Mer information om hur man går tillväga finns på guwlan.gu.se/aktuellt

Var du kan surfa? Gå till webbplatsen: www.eduroam.org

Nöjda studenter

◆ **Mer än 90 procent** av studenterna anser att lärarna är bra och att utbildningarna är intressanta. Nästan lika många tycker att de har en bra studiemiljö.

Det visar den första stora undersökningen av studenternas livs- och studiesituation som genomförts vid GU.

– Generellt är studenterna nöjda med universitetet. Jämfört med liknande undersökningar av de anställda så är studenterna mer nöjda med sin arbetsmiljö, säger Lennart Weibull, rektor och en av rapportförfattarna.

Studentbarometern 2007 bygger på enkät svar från drygt 4 300 studenter vid Göteborgs universitet. Rapporten rör allt från arbetsmiljö, ekonomi och studiekrav till fritidsintressen, alkoholvanor och studenternas syn på universitetet och utbildningarna.

– Det här är den första undersökningen i sitt slag i Sverige. Syftet är att få en klarare bild av hur studenterna upplever sin situation, fortsätter Lennart Weibull.

Den typiske studenten vid GU är en gift eller sammanboende kvinna i 26-årsåldern med arbetarklassbakgrund. I nio fall av tio har hon tidigare arbetslivserfarenhet. Hon är också orolig för att ekonomin inte ska gå ihop. Drygt hälften av studenterna förvärvsarbetar också vid sidan av studierna.

Men trots dålig ekonomi och viss oro inför framtiden säger drygt 90 procent att de är nöjda med det liv de lever.

– Vi ska följa upp rapporten i samverkan med studentkårerna. Sedan kommer fakulteterna att få i uppdrag att redovisa konkreta förslag på förbättringar, säger Lennart Weibull.

Kristineberg får nytt namn

◆ **Under högtidliga former** lämnade Kungl. Vetenskapsakademien över den marina forskningsstationen Kristineberg till Göteborgs universitet den 14 januari.

Kristineberg har drivits i Kungl. Vetenskapsakademiens regi i 130 år, sedan starten 1877. Den nya verksamheten vid Kristineberg kommer att ingå i ett stor marint forskningscentrum som får namnet Sven Lovén centrum för marina vetenskaper, där även Tjärnö marinbiologiska laboratorium och Göteborgs universitets marina forskningscentrums fartygsresurser ingår.

Stölderna minskar snabbt

Antalet stöldar har mer än halverats på fem år, visar ny statistik.

Framgångsrikt förebyggande arbete ligger bakom minskningen, förklarar universitetets säkerhetschef.

NATTEN MELLAN den 27 och 28 december krossades en fönsterruta på Språkskrapans tredje våning och två ganska nya bärbara datorer stals. Inbrottet polisanmälades och ytterligare en anmälan lades till högen.

Det är ett exempel på en helt vanlig incident som för fem år sedan knappast hade lett till en polisanmälan. Men sedan flera år rapporteras alla stöldar. Trots att exemplet är en alltför vanlig händelse är trenden tydlig: antalet stöldar minskar kraftigt vid Göteborgs universitet.

Under 2007 anmäldes totalt 51 stöldar, lika många som under 2006, vilket motsvarade ett värde på 670 000 kronor. Men bara under 2003 stals för mer än 2,5 miljoner kronor. Det är i huvudsak datorer och videoprojektorer som försvinner.

Det finns flera förklaringar, menar säkerhetschef Leif Bouvin.

– Alla stöldar polisanmäls och vi har ett gott samarbete med polisen. Fler brott har uppkänts. Dessutom har vi fått en högre väktarnärvaro omkring universitetets byggnader till en lägre kostnad. Trots högre närvaro har kostnaderna kunnat sänkas med cirka 600 000 kr per år.

Dessutom tror Leif Bouvin att det också beror på att människor idag är mer medvetna om risker jämfört med tidigare. Att säkerhetstänkandet breder ut sig märks även i att dörrar och fönster stängs i större utsträckning.

EN ANNAN FÖRKLARING är att det har införts nya läs- och passersystem nästan överallt på universitetet, framför i personalrum, men även i gemensamma utrymmen. Också studenterna får i fortsättningen räkna med att använda passerkort för att komma in i vissa lokaler.

På exempelvis IT-universitetet – där studenter och anställda ska kunna röra

sig fritt i lokalerna med sina bärbara datorer – är det helt igenbommat.

– **DET FINNS EN DEL** som är oroliga för att universitetet håller på att bli ett Fort Knox, men dessa farhågor är grovt överdrivna. Universitetet är trots allt en väldigt öppen plats och så ska det vara. Vi låser där vi behöver göra det. För våra anställda och studenter har också rätt att känna sig trygga i sin vardagsmiljö, säger Leif Bouvin och tillägger att Göteborgs universitet ligger bra till jämfört med hur det exempelvis ser ut på Göteborgs gymnasieskolor.

Att arbetet har gett resultat bekräftas också av senaste arbetsmiljöbarometern där oron för stöldar i stort sett har försvunnit.

– Nästa steg är att slå ihop de olika passersystemen som finns inom GU och ersätta dem med ett GU-kort som kan ge både bättre tillgänglighet och säkerhet för studenter och personal, avslutar Leif Bouvin.

Allan Eriksson

Enklare hantering av fakturor

Effektivare system med färre fakturor på avvägar, men också högre krav på de anställdas rutiner. I april beräknas hela universitetet ha gått över till elektronisk fakturahantering.

REDAN 2004 TOGS BESLUT om att GU skulle införa EFH, elektronisk fakturahandling, det vill säga att alla fakturor skannas in, behandlas och arkiveras digitalt. Det skedde i samband med att ett nytt ekonomisystem skulle införas.

Numera är det också lag på att alla statliga myndigheter ska kunna hantera elektroniska fakturor.

Den ursprungliga planen att införa det nya systemet redan förra året hölls däremot inte, förklarar ekonomidirektör Lars Nilsson.

– Våra pilotprojekt vid ekonomiavdelningen och institutionen för geovetenskaper visade att det användargränssnitt vi hade först inte uppfattades som tillräckligt bra. Därför begärde vi en förändring och sköt fram införandet.

EFH INNEBÄR ATT DE anställda som gör inköp eller hanterar fakturor får ett meddelande istället för fysiska fakturor. Inga fler fakturor på skrivbordet, istället får man en upplysning på datorn. För att se meddelandet måste man gå in i medarbetarportalen.

– Det är en av två stora förändringar som märks i övergången, säger Lars Nilsson. De som tidigare inte använt

Lars Nilsson, ekonomidirektör

portalen måste nu göra det regelbundet. Den andra förändringen är att få rutinerna att sätta sig. De som bara godkänner fakturor då och då behöver tid att vänja sig.

För leverantörernas del krävs också att de anger en beställaridentitet, det vill säga vem som har beställt varan eller tjänsten. Har man inte det, returneras fakturan. Eftersom alla fakturor hamnar i Östersund, där de skannas in, finns ingen personal att söka reda på rätt beställare.

ETT PROBLEM ÄR även att leverantörerna måste ställa om till EFH. Men där har alla myndigheter draghjälp av staten som utövar påtryckningar på företagen.

Invändningarna mot systemet har främst handlat om att det kommer att bli

mer administration för forskare och lärare, men Lars Nilsson ser stora vinster:

– **TILLGÄNGLIGHETEN** är omedelbar. Den som söker en särskild faktura slipper leta sig fram i arkiv på den institutionen där fakturan finns och kan söka direkt i datorn. En forskare kan till exempel lätt se vad man tidigare har betalat för instrument inför nya inköp.

– Man har koll på fakturorna på ett annat sätt och kostnader för dröjsmålsränta är lättare att undvika då fakturor inte blir liggande, säger Lars Nilsson. Det blir effektivare och man kan lägga tid på annat än fakturor.

Falsa fakturor kan naturligtvis även i framtiden slinka igenom, men Lars Nilsson tror att risken är liten.

– Fakturorna granskas nu av många ögon och vi har också regler för hur man hanterar okända fakturor.

Viveca Bladh

fakta

- 227 anställda hade vid årsskiftet gått över till EFH.
- 17 mars kommer 1 000 nya användare då samtliga fakulteter utom två att gå över.
- 14 april införs EFH som sista steg även på Sahlgrenska akademien och Naturvetenskapliga fakulteten med sina cirka 1 700 användare.

Orättvis värld

Bo Rothstein, professor i statsvetenskap, forskar om varför välfärden i världen är så extremt ojämnt fördelad. På 1960-talet ansåg man att utvecklingsländerna bara behövde kopiera de rika ländernas strukturer och institutioner för att snabbt komma i fatt. Istället har skillnaderna i många fall ökat.

Att problemen ofta beror på icke-fungerande institutioner

gav Bo Rothstein ett talande exempel på vid invigningen:
– Varje dag dör 15 000 människor av bristande tillgång på rent vatten. Det är en hel tsunami i månaden. Problemet är inte alls brist på vatten eller pengar. Istället handlar det om att det saknas administrativa system för att effektivt distribuera vattnet. Folk i utvecklingsländerna dör också i triviala sjukdomar som

lätt kan botas. Återigen handlar det inte om brist på mediciner utan på att det inte finns något system för att nå de drabbade.

Han gav också exempel på länder med stora råvarutillgångar som ändå inte lyckas nå välstånd.

– Det verkar som att det farligaste man kan ha är lätt uppgrävbbara diamanter!

Institutet för en bättre värld

Varför är välfärden så extremt olika fördelad? Vad kan man göra åt det? Och hur mäter man förresten välfärd? Det är de stora ödesfrågorna som det nya institutet Quality of Government ska söka svar på. Perspektivet är globalt och infallsvinklarna många – vid institutet ska ett tjugofemtal forskare samarbeta med olika projekt.

FÖR BO ROTHSTEIN ÄR DET EN DRÖM som nu går i uppfyllelse – ett forskningsinstitut där en grupp forskare kan mötas över en kopp kaffe, låta sig inspireras av varandra, samtidigt som de jobbar vidare på sitt eget projekt. Forskningen vid QoG, som institutet kallas, ska söka svar på frågor om att skapa institutioner av hög kvalitet, bekämpa korruption och bristande tillit till myndigheterna, eller helt enkelt om att skapa en bättre värld.

För det är just goda samhällsorganisationer som utgör grunden för att kunna lösa så olika problem som brist på vatten, utfiskning och hiv-bekämpning.

Institutet, som finansieras av Riksbankens Jubileumsfond (36 miljoner kronor under sex år), leds av professorerna Sören Holmberg och Bo Rothstein.

I slutet av januari invigdes institutet av rektor Pam Fredman. Bland de mer kända talarna fanns biståndsminister Gunilla Carlsson och Jan Eliasson, före detta utrikesminister och numera FN:s speciella sändebud i Darfur.

Eva Lundgren
Allan Eriksson

Är kvinnor hederligare än män?

Är korruption något som bara män håller på med? Eller blir även kvinnor i maktposition moraliskt fördärvade så småningom? Det är frågor som universitetslektor Lena Wängnerud försöker få svar på.

– I exempelvis Zimbabwe har man satsat på kvinnliga poliser just för att minska korruptionen. Eftersom cirka 90 procent av

alla brott begås av män menar somliga forskare att kvinnor av biologiska skäl helt enkelt inte är lika brottsbenägna som män. Andra forskare pekar på att kvinnor ofta inte släppts in i manliga nätverk och därför inte har så stora möjligheter att exempelvis ta mutor. Men när de väl får makt, skapar de istället egna nätverk som är lika kor-

rumperade som de manliga.

Det finns hur som helst ett starkt samband mellan stor andel kvinnor i beslutsfattande ställning och god jämställdhet även på andra plan.

– Men det finns också intressanta undantag som Rwanda och Argentina.

Afrika – inte bara problem

Att Afrika är hårt drabbat av hiv känner de flesta till. Men alla länder har det inte lika svårt. Senegal har aldrig haft särskilt stora problem och Uganda, där cirka en fjärdedel av befolk-

ningen var drabbad för tjugo år sedan, har nu fått ner antalet till omkring 4 procent, berättar doktoranderna Anna Persson och Martin Sjöstedt.

Samtidigt är varken Botswana

eller Sydafrika särskilt framgångsrika när det gäller hiv-bekämpning och vad det beror på är något de båda doktoranderna tänker undersöka.

Norden är bäst att leva i

Sören Holmberg, professor i statsvetenskap, intresserar sig för samma fråga som redan Platon ställde: Vad är det som kännetecknar det goda samhället? Men istället för filosofiska grubblerier närmar han sig frågan med empiriska utgångspunkter: låg spädbarnsdödlighet, hög levnadsålder, samt hur nöjd man är med livet.

– Jag hittade på ett eget index för att mäta välstånd. Utgångspunkten var att det skulle vara mätbart med så få indikatorer som möjligt – stay simple, som jag brukar säga.

Enligt denna renodlat ana-

lytiska metod hamnar de nordiska länderna i topp när det gäller goda samhällen medan Zimbabwe, Tanzania och Pakistan placerar sig i botten.

– Det visar sig att ju mer demokrati och ju effektivare och mer okorrumpierade myndigheter ett land har, desto större välstånd har det. Det finns också ett starkt samband mellan god offentlig hälsovård och stort välstånd, vilket borde glädja dem som befinner sig på vänsterkanten. Något positivt samband mellan privat hälsovård och välstånd hittade vi inte, men däremot kan de på högerkanten glädja sig åt

att det finns ett samband mellan välstånd och ekonomisk frihet.

I de flesta länder verkar låg barnadödlighet, lång livslängd och välmående människor hänga samman.

– Men det finns också intressanta undantag. I Danmark till exempel är livslängden lägre än i övriga Norden, men folk verkar glada ändå. Sociologen Manuel Castells har sammanfattat situationen ganska bra: "The small, rich, heavily taxed democratic welfare states up in cold and rainy Northern Europe is closer to the good society than any other countries on earth ..."

Satsning på nya redskap

UB mäter kvalitet

Mer pengar till dem som är bäst, det är Resursutredningens förslag till framtida fördelning av fakultetsmedel.

Men hur mäts egentligen kvalitet? Svaret stavas bibliometri och det är något rektor beslutat att satsa mer på.

BIBLIOMETRI HANDLAR OM att göra statistiska analyser av olika publikationer, vare sig det gäller böcker, tidsningsartiklar, uppsatser eller rapporter. För att ha lyckats publicera många artiklar i ansedda tidskrifter eller att ofta ha blivit citerad anses som ett mått på god kvalitet. Och det är bland annat det måttet som används i rankinglistor, exempelvis the Times Higher Education Supplement eller från Jiao Tong-universitetet.

– Att räkna artiklar och citeringar och sedan sätta in dem i ett sammanhang för att bedöma kvaliteten är egentligen ingenting nytt, förklarar Mats Cavallin, biträdande överbibliotekarie på UB. Det har vi gjort sedan 1980-talet. Men kraven på att kunna mäta kvalitet har blivit högre och kopplas numera också till finansieringen och det gör att behovet av bibliometri blivit allt större. Därför är det viktigt att vi har kritisk kunskap om databaser som Web of Science och Scopus.

DÄRFÖR HAR REKTOR beslutat att satsa 1,6 miljoner kronor per år under tre år för utveckling av bibliometri vid GU. Bland annat ska en bibliometrisk analytiker anställas. Men även inom nuvarande organisation kommer ytterligare personer att knytas till bibliometrisk verksamhet.

– Också från regeringshåll kommer alltfler krav både på fullständiga databaser och på mer analys. Och i nästa regleringsbrev kommer man att begära att universiteten inte bara räknar sina publikationer utan också citeringar.

Bibliometri har alltså blivit ett allt viktigare redskap när universiteten utvärderas.

– Det handlar inte bara om att jämföra olika lärosäten med varandra utan också om att jämföra fakulteter, institutioner och forskningsområden, förklarar Mats Cavallin. Inte minst viktigt är att bibliometrin hjälper oss att hålla koll på hur vi syns utomlands och varför. Är det för att vi har bra forskning, skriver på engelska eller för att vi har ett namn som accepteras internationellt?

MED HJÄLP AV BIBLIOMETRI kan man också söka på en grupp forskare för att få veta vilka andra forskare de samarbetar med, hur de citeras och hur deras projekt utvecklats över tid.

Bibliometri innebär alltså många möjligheter – men kan också användas fel, menar Mats Cavallin.

– Inom exempelvis medicin och naturvetenskap publicerar man artiklar i tidskrifter medan datavetare skriver i konferensrapporter och humanister författar böcker. Och den som exempelvis skriver ett enda stort livsverk publiceras ju bara en gång. Att försöka jämföra de här olika områdena med hjälp av bibliometri är alltså inte särskilt meningsfullt. Ett sätt att komma tillrätta med orättvisorna är att vikta publikationerna i olika klasser, som man gör i Norge.

Att många artiklar eller citeringar självklart måste betyda bättre forskning är heller ingenting Mats Cavallin håller med om.

– I Australien införde man för en tid sedan ett system där forskningsfinansieringen kopplades till antalet publikationer. Det ledde till att forskarna helt enkelt delade upp sina artiklar i flera med mindre innehåll.

BENGT-OVE BOSTRÖM, rektorsråd för kvalitetsfrågor, menar att bibliometri måste

Mats Cavallin

»Det handlar inte bara om att jämföra olika lärosäten med varandra«

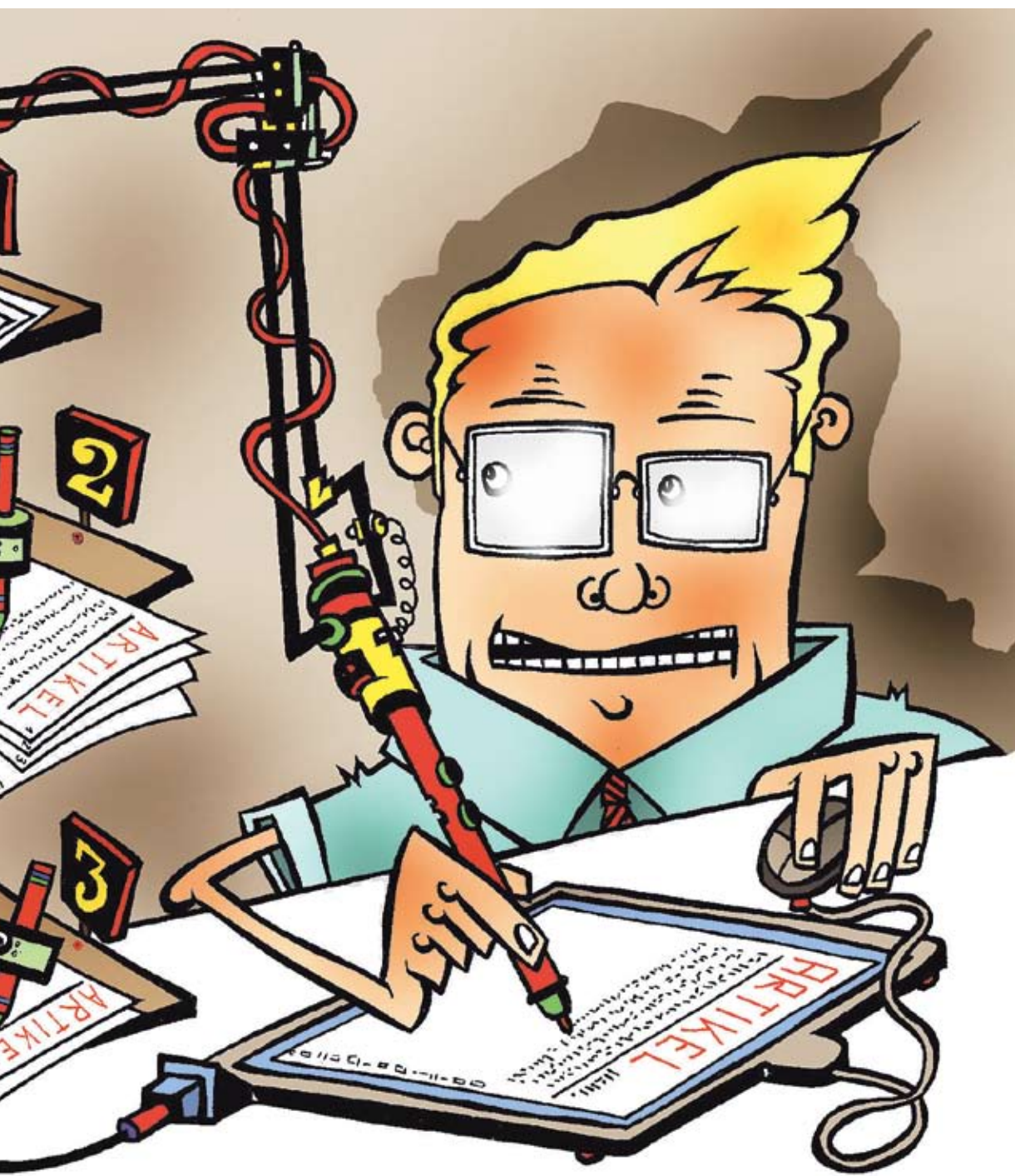

ILLUSTRATION: MARIO BRANCAGLIONI

ses som en indikator på vart man är på väg, snarare än som en mätmetod som berättar hela sanningen.

– GU håller just på med remissvaret till Dan Brändströms resursutredning, där han föreslår att forskningsfinansieringen ska kopplas till bibliometriska mått. Att det ska löna sig med kvalitet i utbildning och forskning håller vi med om, men bibliometri måste användas med försiktighet och alltid sättas in i ett större sammanhang.

Ändå menar Bengt-Ove Boström att det är viktigt att satsa på bibliometri, bland annat för att kritiskt kunna bedöma de olika internationella rankinglistor som finns.

– Men framför allt är bibliometri ett hjälpmedel för att förbättra en verksamhet och ett sätt att ta reda på om utvecklingen går åt rätt håll.

Att det finns korrekta data i GU:s

egna publiceringsdatabaser, GUP och GUPEA, är förstås viktigt.

– **MEN NU PÅGÅR** också ett arbete med att ta fram en svensk nationell databas för vetenskaplig publicering, den så kallade SWEPUB, förklarar Mats Cavallin. Det vi nu gör, är att ta första stegen mot en strategi för hur vi ska jobba med bibliometri, både på bredden och på djupet, så att vi håller koll på vad vi publicerar och hur vi syns utomlands. Att universitetet måste utvärderas är alla överens om och att bibliometri är en naturlig del av detta har man alltmer börjat inse. Men det gäller att standardisera när man har källor från olika håll, vara noga med att använda pålitliga data och att sätta in analyserna i sitt rätta sammanhang.

Eva Lundgren

fakta

GUP, Göteborgs universitets publikationer, är en bibliografisk databas över vetenskaplig publicering vid Göteborgs universitet.

GUPEA, Göteborgs universitets publikationer, e-publicering och e-arkiv, innehåller fulltexter till doktorsavhandlingar, rapporter, working papers och studentuppsatser.

Web of Science och **Scopus** är citeringsdatabaser som indexerar de tidskrifter som har högst anseende inom sina områden. Det finns också en fri databas, Google Scholar, som i princip indexerar all vetenskaplig litteratur på nätet.

Vanliga bibliometriska mått är antal publikationer, antal citeringar samt antal citeringar per publikation.

Nu heter vi University of Gothenburg

University of Gothenburg – lägg namnet på minnet! För nu har rektor beslutat att det är så GU ska heta på engelska och det kommer förhoppningsvis att medföra att alla andra namnvarianter försvinner.

De har nämligen varit ganska många genom åren.

Att det finns ett stort behov av ett enhetligt namn på engelska visar inte minst alla de internationella rankingar som numera publiceras på olika ställen. Det lärosäte som har flera varianter på sitt namn riskerar att uppfattas som många olika lärosäten och missgynnas därför när man ska räkna ut vad universitetet åstadkommit.

– Eftersom Göteborg, tillsammans med Köpenhamn, är de enda nordiska städer som har ett engelskt namn som är internationellt känt är det naturligt att använda det när man talar engelska, förklarar prorektor Lennart Weibull. Enigheten har för ovanlighetens skull varit mycket stor vid samtliga fakulteter så det har inte varit särskilt svårt att fatta ett snabbt beslut.

Det har tidigare nämligen inte varit särskilt självklart vad GU ska kallas i internationella sammanhang. Det namn som föreslås nu är faktiskt det fjärde i ordningen.

1986 beslöt rektorsämnet att den engelska benämningen skulle vara Gothenburg University. Men redan 1990 fattades ett nytt beslut om att översättningen skulle lyda University of Göteborg. Sedan 1993 har universitetet i huvudsak använt varianten Göteborg University men det namnet finns det inget formellt beslut om. Faktiskt har inte heller det svenska namnet varit helt självklart: först 1993 beslutade regeringen att GU skulle heta Göteborgs universitet istället för det tidigare Universitetet i Göteborg.

– Trots att vi kallat GU för Göteborg University i femton år har det namnet aldrig blivit särskilt etablerat, förklarar Lennart Weibull. Det nya namnet stämmer också bättre med hur andra, liknande universitet benämner sig på engelska.

Även ute i verksamheten är man nöjd med namnändringen.

– Det är ett mycket klokt beslut som kommer att stärka Göteborgs universitets internationella image, säger exempelvis Björn Rydevik, professor vid Sahlgrenska akademien.

Den nya benämningen gäller från 1 februari 2008 och ska användas på universitetets alla webbsidor, brevmallar, trycksaker, skyltar och i alla andra sammanhang. Det gäller både den engelska logotypen och när namnet skrivs i text eller sägs muntligt. Universitetets postadress på engelska ska också vara Gothenburg.

Logotypen med det nya engelska namnet finns på <http://dinsida.gu.se/grafiskprofil/logotyp/>

Läs också insändaren på Fria ord, sidan 22.

Eva Lundgren

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Nya grupper ska nås

◆ **Nu satsar GU på att sprida kunskap** om klimatfrågor. Det handlar om sex nya stipendier om vardera 75 000 kronor och syftet är att nå ut med information och forskningsresultat till nya grupper.

De nya stipendierna, som inrättas i klimatforskaren Bert Bolins anda, presenterades vid ett seminarium som hölls i samband med att Al Gore tog emot *Göteborgspriset för hållbar utveckling*.

– Hur man lägger fram klimatfrågan är särskilt viktigt för till exempel barn och ungdomar och för att undvika en känsla av hopplöshet inför framtiden, säger rektor Pam Fredman.

Stipendierna delas ut under två år, 2008–2009, och kan sökas av både enskilda personer och organisationer. De som får pengar ska bidra i en antologi.

Marinekolog prisas

◆ Universitetslektor Henrik Pavia, vid institutionen för marin ekologi, är mottagare av det nyinstitfödda priset *The Faculty of Science Research Award*. Priset på 250 000 kronor delas ut av Naturvetenskapliga fakulteten för att uppmärksamma forskare som på ett betydande sätt bidragit till att förnya och utveckla sin forskning, samt uppvisat excellens inom sitt område.

Henrik Pavia är en av den marina kemiska ekologins ledande unga forskare och studerar huvudsakligen hur marina organismer använder kemiskt försvar mot påväxt och angrepp.

Miljöpris till ekonomiavdelningen

◆ **Ekonomiavdelningen** står för minst klimatpåverkan vid Göteborgs universitet. För detta har den belönats med det nyinrättade vandringspriset Klimat-Åskar.

Priset består av 3 webbkameror med headset, en fin Åskarstatyett och givetvis äran av att vara den institution vid GU som har släppt ut minst koldioxid under det gångna året.

– Åskarn är en vandringspokal, som nästa år och framåt kommer att delas ut till den institution som har minskat sina koldioxidutsläpp mest från föregående år, berättar Jens Mentzer, miljöcontroller vid Göteborgs miljövetenskapliga centrum (GMV).

Att ekonomiavdelningen fick priset är ett resultat av att alla är engagerade. Några av åtgärderna är automatisk släckning av ljust, att bildskärmar stängs av, att energisnåla tunna klienter används och att man håller så kallade e-möten. Dessutom reser man i hög grad med tåg.

– Det som ger direkt genomslag i koldioxidutsläppen är flygresor. En institution där personalen har rest mycket men valt tåg hamnar ändå bra till i statistiken, säger Jens Mentzer.

Fakta:

Vilken klimatpåverkan har din institution? GMV har lagt ut alla diagram på webben. Läs mer på: www.mls.adm.gu.se/miljoarbete/Uppfoljning/klimat

Ger guldkant på tillvaron

Förstärkta resurser och en ny webbplats.

Det är några resultat av den omorganisation som genomfördes förra året och som innebar att Marskalkkontoret bytte namn till Akademiska högtider. Samtidigt flyttades avdelningen från Konferens och service till Externa relationer.

MOTIVET TILL FÖRÄNDRINGEN är att man velat placera verksamheten närmare rektor och ledning. Externa relationer har också fått i uppdrag att utveckla, effektivisera och kvalitetssäkra verksamheten.

– Verksamheten har förstärkts genom att fler personer blivit involverade, säger projektledare Marie Lowrie, som arbetar heltid med högtiderna. Mauritz Ljungman är verksamhetsansvarig och Lotta Lind ekonom.

– Dessutom blev den nya webbsidan klar före jul. Den är mer innehållsrik än tidigare. Nu finns exempelvis mer utförlig information om alla praktiska

Marie Lowrie, projektledare

detaljer kring promovningar och andra högtider, var man köper doktorshattar och ringar, vad man bör ha på sig och så vidare. Det går även att hitta uppgifter om vilka som fått priser under tidigare år.

AKADEMISKA HÖGTIDER ansvarar för arrangemangen kring alla universitetets högtidligheter. Den största högtiden är doktorspromotionen, som äger rum varje år i slutet av oktober. Professorsinstallationen i april är också viktig. När det är aktuellt med en ny rektor genomförs också en rektorsin-

stallation under högtidliga former sedan regeringens utnämning blivit klar.

ANDRA HÖGTIDER vid Göteborgs universitet är utdelningen av utmärkelser *Nit och redlighet i statens tjänst* i februari, *Sixten Heymans pris* i februari, pensionärsavtackningen i juni och *The Félix Neubergh Lecture* inom bank- och finansväsende samt arkeologi.

– Vi vill gärna öka samarbetet med fakulteterna för att detta ska ses som en verksamhet som angår alla på universitetet, säger Marie Lowrie och Lotta Lind. Vår ambition är att ge lite guldkant på tillvaron.

– Det är också viktigt att berätta att de som av olika skäl inte kunnat delta vid högtidstillfällena kan hämta sina diplom eller gåvor på kontoret.

Akademiska högtider finns i Vasaparken och adressen till webben är: www.externarelationer.adm.gu.se/akademiska_hogtider/

Lena Olson

Manlighetens territorium

Hur erövrar man en tom kontinent? Går det? Den tvärvetenskapliga utställningen *Iskalla uppdrag – svensk polarforskning förr och nu, visas på Sjöfartsmuseet i Göteborg i samband med det pågående Internationella polaråret, IPY 2007–2009.*

– **JAG FICK TANKEN** att man skulle göra en utställning i Göteborg med Göteborgsfokus och sökte pengar från Vetenskapsrådet. Ur ett mång- och tvärvetenskapligt perspektiv är det väldigt bra att utställningen blivit av, och det känns som ett bra sätt att överbrygga ämnesgränserna, säger Lisbeth Lewander, prefekt vid institutionen för kultur, estetik och medier/genusvetenskap och initiativtagare till utställningen.

Lisbeth Lewander, som är statsvetare i botten och som har arbetat på institutionen för genusvetenskap i nästan 15 år, har i över tio år kombinerat intressena för polarhistoria och genusfrågor i sin forskning. Av de båda polerna har hon i första hand forskat på Antarktis.

TILL SYDPOLEN, detta land utan ägare och utan bofasta, har upptäcktsresande och forskare tagit med sig sina uppfattningar om hur saker ska vara. Om detta vittnar bevarade reseskildringar, varav några, som till vardags finns vid UB:s hand-

skriftsavdelning, visas upp i utställningen.

– Isen och kylan har varit ett slags manlighetens territorium, säger Lisbeth Lewander. Och på polerna har många föreställningar om nation och kön skapats.

DET DRÖJDE LÄNGE innan kvinnliga forskare fick komma ut på isen. När så skedde var det till en början bara på somrarna, och vid kustområdet, först långt senare fick kvinnor beträda inlandet.

– Det var förbehållet män att slå sig fram i jungfrulig mark, berättar Lisbeth Lewander.

MAN KAN SE EN tydlig trend hur kvinnor har släppts fram gradvis i rummet. Det var först under sent 1930-tal som de första kvinnorna, fruar till valfångstkapten, kunde få sätta ner foten på kontinenten.

På 1950-talet, i samband med det geofysiska året 1957–1958, kom kvinnor i professionen, forskare, tekniker och serveringspersonal, till Antarktis på ryska forskningsfartyg. Att de skulle få lämna fartyget var däremot ingen självklarhet. För de kvinnliga polarforskarna var hela 1960- och 1970-talen fortfarande en kamp om att få komma ut på isen.

Jenny Löf Braticevic

fakta

Utställning *Iskalla uppdrag*

Gör nedslag i historiska och moderna forskningsexpeditioner och knyter samman naturvetenskapliga, humanistiska och samhällsvetenskapliga perspektiv på polarforskning. Lisbeth Lewander har tagit fram materialet tillsammans med bland andra Anders Larsson från handskriftsavdelningen vid UB, Aant Elzinga, professor emeritus i vetenskapsteori. Institutionen för zoologi har medverkat med den naturvetenskapliga delen.

En del av utställningen hittar man i Akvariet, där borchar (Pagothenia borchgrevinki), en fiskart som normalt sett lever i polarhavet, finns att beskåda.

Iskalla uppdrag pågår fram till den 27 april på Sjöfartsmuseet i Göteborg. Under våren kommer ett antal föredrag på Sjöfartsmuseet att hållas på temat polarforskning. Den 12 mars ges tre föredrag under rubriken *Internationella Polaråret X 3*, bland annat talar Lisbeth Lewander om *Kvinnor på isen: Föreställningar om kön i polarforskning*.

Upptäckter kan inte tvingas fram

Cancer och för tidigt åldrande är två mycket olika sjukdomar, den ena vanlig, den andra väldigt ovanlig. Ändå kan de behandlas med samma läkemedel. Varför det är så, kan docent Martin Bergö förklara.

Strax före jul fick han drygt 16 miljoner kronor från EU:s nya forskningsstiftelse för sin högaktuella forskning.

ENDAST CIRKA 3 PROCENT av dem som sökte medel från det nybildade European Research Council fick sina ansökningar beviljade. Redan efter första omgången hade 95 procent fallit bort.

– I första omgången gällde det att göra en ganska kortfattad projektbeskrivning, förklarar Martin Bergö, docent på Wallenberglaboratoriet vid Sahlgrenska akademien. Till andra omgången skulle man skriva en betydligt mer omfattande ansökan och dessutom åka till Bryssel för intervju.

Cirka 20 minuter vardera fick de sökande på sig för att berätta om sitt projekt inför en expertkommitté.

– Det handlade om att visa att projektet var noga genomtänkt, kunna svara på frågor och berätta vad man tänkt göra om något inte fungerade som planerat. Dessutom måste man visa att man har stöd från det egna universitetet. Den som inte har sitt eget lärosäte med sig får inget internationellt stöd heller.

Att Martin Bergö varit postdoktor vid Gladstoneinstitutet i San Francisco i fem och ett halvt år ansågs som en betydelsefull merit.

– I USA satsar man mycket mer på spetsforskning än i Sverige, där hade vi aldrig några problem med att få pengar. Och när jag skulle hem igen fick jag bästa möjliga start eftersom jag kunde ta med mig hela mitt forskningsprogram hit, tillsammans med ett anslag från National Institutes of Health.

FRAM TILL NU har Martin Bergö fått använda tre fjärdedelar av sin tid åt att söka pengar, bland annat från Vetenskapsrådet och Cancerfonden. Nu kommer han istället att främst kunna ägna sig åt det han är bäst på – forskning.

– Jag tycker att det är viktigt att kunna skriva bra ansökningar och håller till och med föredrag om hur man skriver på ett bra sätt. Men att forskarna ska ägna större delen av sin tid åt ansökningsskrivningar är inte bara ineffektivt, det leder också till att alltför få forskare vågar satsa på osäkra kort, sådant som kan leda till något oväntat. Ändå vet vi att de flesta riktigt stora vetenskapliga upptäckterna, som exempelvis penicillinet, gjordes av rena tillfälligheter. Stora upptäckter går inte att tvinga fram, man måste få vara nyfiken och göra lite udda experiment ibland också.

Martin Bergö är en av de få unga forskare som får EU:s stora bidrag på 16 miljoner kronor.

»Vi har nu råd att göra alla de försök vi planerat – och lite till«

Egentligen är det grundforskning Martin Bergö håller på med.

– Men självklart hoppas jag att min forskning ska leda till bättre behandling av olika sjukdomar. Tillsammans med amerikanska forskare har vi till exempel identifierat en behandling för barn med progeria, för tidigt åldrande. Vi vet ännu inte om det fungerar men för dessa barn, som sällan blir äldre än 13 år, finns inga alternativ.

PROGERIA BEROR PÅ mutationer i ett så kallat CAAX-protein. Cirka en tredjedel av alla cancerformer beror på mutationer i ett annat CAAX-protein, Ras-proteinet.

– Det är ett protein som signalerar till cellen att växa och dela sig. Men en mutation kan göra så att proteinet börjar signalera okontrollerat, vilket resulterar i en skenande tillväxt, alltså cancer. Förloppet styrs av fyra olika enzymer. Det Martin Bergö och hans grupp försöker göra är att hämma vart och ett av dessa enzymer för att se vilken effekt det får på det muterade CAAX-proteinet och sjukdomsutvecklingen.

– Kanske räcker det att hämma en enda enzym för att stoppa signalerna, kanske handlar det om en kombination av enzymer. Men det kan också hända att detta inte alls är rätt väg att gå.

ÄVEN OM FORSKNING upptar större delen av Martin Bergös liv försöker han få tid över för familjen också. Varje fredag eftermiddag går han till exempel och simmar med sönerna Alexander, 7 år, och Marcus, 5 år. Och tillsammans med Alexander spelar han fiol med suzukimetoden. Musik är mycket viktigt för Martin Bergö – Tjajkovskij, Rachmaninov och Mendelssohn hör till favoriterna. Men han älskar också litteratur och historia.

– Det finns de som ägnar sig enbart åt sin forskning och det kanske är bra för dem. Men för mig är det betydelsefullt att göra annat också. Just nu läser jag Det andra könet av Simone de Beauvoir och en bok om Julius Caesar. Och jag disku-

terar gärna skolfrågor med min fru, som är gymnasielärare, ett av de viktigaste jobb som finns. Skolan satsar mycket på svaga elever och det tycker jag är bra, men de duktiga behöver lika mycket uppmuntran, annars kan de förlora intresset – det blir i långa loppet en stor kompetensförlust för samhället.

DE NÄRMASTE FEM ÅREN kommer att innebära stora utmaningar för Martin Bergö:

– Men vi har nu råd att göra alla de försök vi planerat – och lite till. Själv är jag nöjd så länge jag kan gå upp på morgonen och känna att jag har en rolig och intressant dag framför mig, då brukar det mesta gå bra.

Eva Lundgren

fakta

ERC Starting Independent

Researcher Grants kallas ett alldeles nytt anslag från European Research Council, ERC, som utlystes för första gången våren 2007. Anslagen, som ligger på 100 000–400 000 euro per år, under upp till fem år, kommer från EU:s sjunde ramprogram. Satsningen riktar sig till unga forskare inom alla vetenskapsområden som har potential att bli världsledande.

MILJÖFILOSOF

med otyglade åsikter

Man skulle kunna tro att en miljöfilosof är lockad av naturen men Petra Anderssons förhållande till vår urmiljö är tämligen svalt. Hon föredrar städer med stora byggnader och ett rikt urval människor. Kanske är det just därför som miljöfilosofi har blivit hennes ämne. Det ger henne möjlighet att ifrågasätta grunderna för miljövännernas resonemang.

TEXT Kajsa Asklöf | FOTO Hillevi Nagel

SOM FILOSOF är det ifrågasättandet och det systematiska tänkandet som är uppgiften. Under Petras uppväxt slipades argumentationstekniken i hemmet. Med politiker till föräldrar insåg hon snabbt att det spelade roll hur man lade fram sin sak. Ord var inte bara ord, utan behövde sättas samman på ett kreativt och hållbart sätt för att få avsedd effekt.

Yrkesvalet var inte självklart. Inte heller klivet från grundskolan till gymnasiet. Trots att hon gillar att läsa så tröttnade hon på skolan redan i andra klass och lämnade den så fort hon kunde. Istället klev hon rätt ut i arbetslivet och en vardag som lågavlönad inom vård, barnomsorg och annat hon kunde få.

– Vi var en grupp kompisar med höga betyg och intellektuella intressen som hoppade av gymnasiet ungefär samtidigt. Fast jag visste hela tiden att jag

skulle behöva skaffa mig en utbildning för att få uthärdigare arbetstider och ett jobb som man orkar ha till pensionen, säger Petra Andersson, filosofie doktor.

Gymnasiet läste hon så småningom in på Kvinnofolkshögskolan och när det blev dags att välja kurs på universitetet blev det filosofi eftersom det verkade svårast.

– Det är roligare att göra något svårt än något lätt. Att jag fortsatte beror på att allt annat verkade mindre roligt och så är det fortfarande.

HON HAR PRECIS fått ett nytt rum på filosofiska institutionen med nästan kala väggar och sparsam möblering. Några bärare anländer med hennes arkivskåp innehållande en artikelsamling som hon har ett symbiotiskt förhållande till. På skrivbordet står en 80-talstelefon och skraller med en signal som sällan hörs numera. Den

låter ganska ofta eftersom Petra också är studievägledare utöver sina övriga sysslor som lärare och forskare.

Som enda utsmyckning hittills har hon en magnetröntgenbild på sin hjärna. Den är en del i ett forskningsprojekt där hon upplät sitt huvud för avbildning eftersom det behövdes några hjärnor som jämförelse i en studie. På datorskärmen finns en rumänsk höna, det är det enda som andas något som helst naturintresse. Hon vet egentligen inte riktigt varför hon valde att ägna sig åt miljöfrågor.

– Det har bara blivit så. Mitt miljöintresse är inte så grönt. Inte alls. Jag är mest intresserad av moralbegreppen kring miljöfrågorna. Som när man säger att naturen är ”viktig” – hur menar man då?

Och om man säger att människan måste ta ansvar för miljön – hur ska det se ut och hur långt ska ansvaret sträcka sig?

– **FILOSOFI ÄR ATT SYSTEMATISKT** tänka och fråga om saker som inte visar sig genom att ge sig ut i världen med sina sinnen. Vi ägnar oss också ofta åt att ifrågasätta självklarheter, och jag gillar att man får fråga om sådant som alla vet.

Eftersom filosofi inte bygger på empiri är de vanligaste filosofiska verktygen begrepps- och argumentationsanalys. I sin avhandling, *Nature and Humanity, Towards a Consistent Holistic Environmental Ethics*, som hon disputerade med i mars 2007, diskuterar hon vad naturen är, om den bör bevaras och i så fall varför. Hon analyserar en amerikansk miljöfilosofisk debatt där en del hävdar att biotiska helheter har en status som gör att de förtjänar moralisk respekt för sin egen skull, ungefär som man kan respektera mänskliga kulturer eller samhällen. Ekologiska system förtjänar respekt eftersom de, precis som samhällen, utgör nätverk av

inbördes relationer, och det oavsett om de är till nytta för människan eller inte.

– Det brukar ofta höra till resonemanget att det som är naturligt i betydelsen opåverkat av människan har allra högst status. Det har jag ifrågasatt. Det är märkligt att saker är fina och bra tills människan rör vid dem och att den beröringen eller påverkan minskar deras värde. Det ger en ganska tråkig bild av människan och hennes plats i världen.

En annan aspekt av yrket som Petra uppskattar är att hon får vara ifred med frågor som intresserar henne och att hon har utrymme att lösa dem på sitt eget vis.

– Jag trivs inte när alla måste göra likadant samtidigt. I skolan var det ett bekymmer, men jag finner mig förstås utan problem i att vänta i köer och följa trafikregler.

Att själv vara lärare tycker hon mycket om.

– De som läser filosofi tidigt under sin utbildning klarar sig nog bra för de utvecklar sin förmåga att läsa, skriva, tänka och strukturera, säger filosofen Petra Andersson.

Universitetsstuderande vill lära sig saker helt frivilligt.

– Jag vill att de lär sig stoffet, blir mer klartänkta och kommer med kluriga invändningar.

Om hon inte hade hittat filosofin hade hon kanske använt sin argumentationsteknik som jurist. En gång sökte hon och kom in på juristlinjen, men eftersom hon då var ensamstående småbarnsmamma valde hon istället att fortsätta med filosofin.

– Det var egentligen konstigt att jag tänkte att det skulle vara lättare att disputera, men jag tänkte nog inte så konkret på det, mer än att det verkade roligare med filosofi än juridik.

SOM FILOSOF ÄR PETRA ANDERSSON något av en mångsysslare. Ganska ofta håller hon föredrag för myndig-

beskrivs i termer av rosa glitter när det handlar om tjejer. Tjejer som rider lär sig bära tunga saker och köra bil med stort släp. Det finns arbetsgivare som gärna anställer hästtjejer eftersom de vet att de kan få grejor ur händerna och att de inte är rädda för att ta i.

Någon som frivilligt ägnar kvällen åt att mocka hästskit efter en lång arbetsdag kan inte vara alltför lat, menar Petra. Det är vad hon själv gör några gånger i veckan trots att hon känner motstånd mot kylan och mörkret på landsbygden, och mot att behöva använda bil för att komma dit. Hon delar skötseln av ett svenskt halvblod med en vän och ägnar en hel del tid åt att träna dressyr.

– Jag är jättetrott efteråt och egentligen är det konstigt att jag tycker det är så roligt.

»Det är märkligt att saker är fina och bra tills människan rör vid dem«

heter och organisationer, på filosofikaféer eller i konstprojekt. Och det är inte bara för den extra inkomstens skull.

– Filosofin blir synlig så att folk kan upptäcka den, men det finns också en samhällsnytta med det. Filosofin skulle kunna användas mer i samhället och borde finnas med när man gör utredningar och analyser av olika slag – och borde beröra fler frågor än etik.

Däremot tycker hon inte att det är självklart att man ska locka fler studenter in i ämnet än man gör idag.

– Det är ett ganska litet ämne och våra studenter tar studielån för något som inte ger en enkel försörjning.

NYLIGEN FICK PETRA och kollegan Susanna Radovic pengar till ett forskningsprojekt där de ska undersöka hur hästsporten rapporteras i tryckta medier och se vilket utrymme den får jämfört med andra jämstora sporter. De ska också titta på könsaspekter i beskrivningarna av dem som utövar hästsport.

– Kvinnliga ryttare bärs till seger av hästen, medan manliga ryttare tack vare hårt arbete når dit. Män beskrivs i aktiva verb och kvinnor i passiva, verkar det som.

Petra Andersson tror också att ryttarna beskrivs olika. Manliga ryttare anses ha sökt sig till sporten för att de vill ha spänning medan de kvinnliga utövar den för att de är kära i hästen.

– I själva verket är ridning den sport som har flest dödsfall av alla, förutom motorsport, och har även ganska mycket skador. Sporten är tung och riskfylld men

En anledning tror Petra är att hon har hållit på med det så länge att hon tycker sig kunna något. Och så är hon fascinerad av att ha en så detaljerad kontakt med ett så stort djur.

– Med små medel kan man påverka precis hur hästen rör sig och det är kul att det är så fruktansvärt svårt.

ETT GENUSPERSPEKTIV på det mesta är oundvikligt, anser Petra Andersson, eftersom köns- och maktaspekterna visar sig i så många sammanhang.

– Jag förstår inte hur man får ihop världen om man inte tolkar den utifrån det, delvis i varje fall. Ridsport har exempelvis ganska litet utrymme i massmedierna med tanke på antalet utövare och hur bra Sverige är inom sporten internationellt sett. Om det beror på slumpen borde väl slumpen slå lite olika vid olika tillfällen, säger hon.

Ganska ofta håller Petra föredrag för myndigheter och organisationer om miljöfilosofi. Det hon främst vill är att hjälpa åhörarna att identifiera värderingsbasen för sina egna åsikter, så att de ser när det är frågan om värderingar och inte fakta. Vissa saker är enkla att enas om, som att barn ska lära sig läsa. När det gäller frågan om vi ska bevara vissa områden till bergsgorillorna innebär ett ja att vi samtidigt säger nej till att odla mat på den arealen. Och även om mångfalden inom biologin verkar vara värd att slå vakt om kan man fråga sig om hiv-virus, ogräs och fästingar också förtjänar mänsklighetens beskydd. Petra Anderssons svar är att det beror på vad vi kan få istället för samma insatser.

FAKTA: PETRA ANDERSSON

Yrke: Miljöfilosof, filosofie doktor, forskare, universitetslärare, yrkesvägledare.

Bakgrund: Uppväxt i Värnamo med en lillasyster och föräldrar som var politiker.

Familj: Maken Henrik och sonen Love 18 år.

Bor: Lägenhet i Majorna.

Dold talang: Jag har så få talanger att jag inte har råd att dölja dem. Jag är ganska duktig på att laga mat men det vet alla om. Och så är jag ganska bra på att relatera till barn på fem år och nedåt. Jag kan få gråtande barn i varuhus att skratta.

Intressen: Ridning. Jag läser ganska mycket och gillar att sitta på lokal och fika med folk.

Nyläst bra bok: *Saffransköket* av iransk-amerikanska Yasemin Crowther. Överhuvudtaget försöker jag just nu att läsa böcker som inte är skrivna av européer eller amerikaner.

Läser just nu: *Flyga drake* av Kholed Hosseini.

Sida att vara stolt över: Jag är inte särskilt stolt av mig. Eller så är jag det hela tiden utan att kunna identifiera det.

Sida att förbättra: Tålmod och struktur. Jag är bra på att tänka ut en struktur men dålig på att följa den.

Upprörs över: Jag är smått upprörd över allt möjligt hela tiden. Jag gillar inte den ställning som nyandligheten skapar sig. Extrem intellektuell oklarhet upprörs jag över.

Speciellt glad över: Allt möjligt hela tiden men inget särskilt.

Husdjur: Häst.

Favoritplats: Jag gillar stadsmiljöer i allmänhet. Höga hus och stora byggnader. Att det finns många människor i en stad utan att man behöver relatera så värst mycket till dem. Och att det finns en mångfald på liten yta.

Dröm att förverkliga: Jag drömmer väldigt lite, men det skulle vara ganska roligt om det gick att fortsätta att jobba med filosofi. Resa vill jag fortsätta med också.

Önskar av semestern: Jag gillar att resa hit och dit och att sitta på uteserveringar, äta olika saker och dricka vin.

Familjen skulle beskriva mig som: Sonen skulle säga att jag är tjatig. Henrik att jag är glad och arg. Eller glad och envis.

Tre utmärkande egenskaper: Arg, glad och envis. Förr var jag mer svartsynt men det har vuxit bort med åren.

Favoritsällskapsspel: Jag gillar inte sällskapsspel överhuvudtaget. När jag har tid att umgås är det bättre att vara tillsammans utan regelverk.

Kunglig thailändsk utmärkelse

◆ **Karl Swedberg**, professor i medicin vid Sahlgrenska akademien, har som förste svensk blivit hedersmedlem i thailändska kardiologföreningen under beskydd av Hans Majestät Konungen av Thailand.

Det är ett resultat av det samarbete mellan Karl Swedberg och thailändska kardiologer påbörjade under våren 2004.

– Efter tsunamin erbjöd jag mig att hjälpa till, enligt deras önskemål. Eftersom de inte hade några nationella riktlinjer för behandling av patienter med hjärtsvikt föreslog de att vi tillsammans skulle utveckla sådana, säger Karl Swedberg, som även är överläkare vid Östra sjukhuset.

Det finns planer på att utveckla och fördjupa samarbetet mellan Sverige och

Thailand under de kommande åren.

– Jag är rörd över den thailändska empatin för sina medmänniskor, som visades inte minst i samband med tsunamikatastrofen. Kan jag ge något tillbaka så känner jag mig hedrad, säger Karl Swedberg.

Karl Swedberg

Friskare lokalvårdare

◆ **Universitetets städare** ska bli friskare och få hjälp med att komma igång med träning.

Alla lokalvårdare har blivit erbjudna att genomgå ett hälsotest hos företagshälsovården Previa. Hittills har intresset varit stort, av 106 anställda har 96 gjort en så kallad hälsoprofil. I denna ingår bland annat samtal om hälsa och motion och mätning av blodtryck, vikt och längd. Förhoppningen är att fler ska sätta igång att träna.

– Vi har inte tvingat någon att göra det, men nästan alla är glada för att någon hjälper dem att komma igång med träningen, säger Marita Svensson på fastighetsavdelningen.

Om ett år ska undersökningen följas

upp och då får var och en ett kvitto på om träningen har gett önskat resultat.

Ingen ny tryckt katalog

◆ **Varför finns inte** längre en uppträckt telefonkatalog för GU:s anställda?

Det undrar Rolf Gavare, universitetssekreterare på rektorskansliet. Senast den kom ut i tryckt form var 2004–2005.

– Jag tror att många saknar de uppgifter som fanns att hämta i katalogen, till exempel hemadresser till de anställda eller professorernas ämnesområden.

Om katalogen ska finnas i tryckt form eller inte kan man diskutera, menar Rolf Gavare.

– Det skulle även vara bra om den fanns tillgänglig på nätet.

Men enligt Ingela Loubier på planeringsavdelningen gjordes för några år sedan en enkät ute på institutionerna för att undersöka intresset för fortsatt utgivning av katalogen.

– Svaren visade att intresset i dessa datoriserade tider inte var särskilt stort. Därför beslöt enhetschefen att lägga ned den tryckta katalogen.

Sedan dess är det bara en enda anställd på GU samt en del pensionerade som hört av sig till planeringsavdelningen och velat ha tillbaka den.

– De flesta uppgifter som fanns i katalogen finns nu också på nätet. Till exempel finns hemadresser till en del anställda i KataGU men det är också många som inte vill ha med dem där.

Lise Meitner-priset till Pierre Ramond

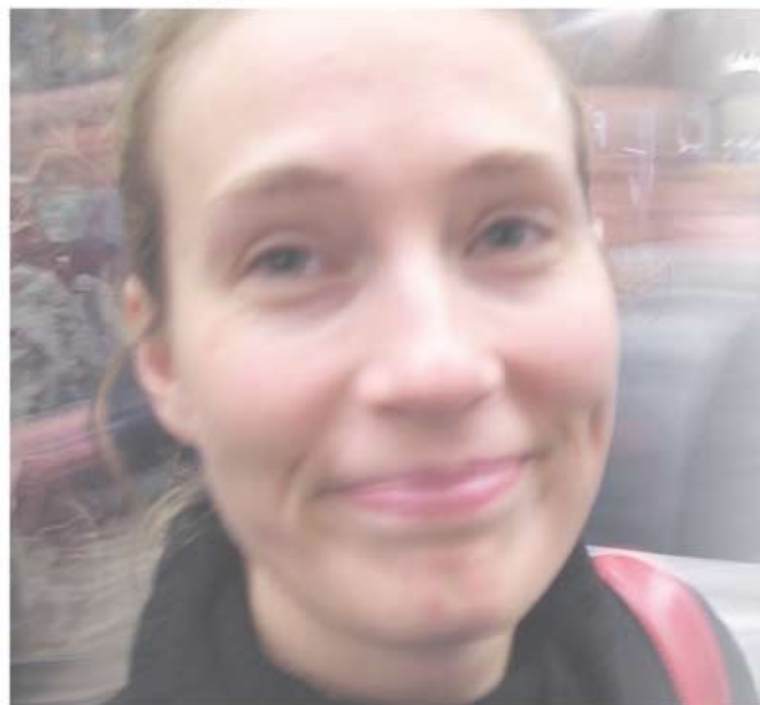
◆ **Årets mottagare** av Lise Meitner-priset är professor Pierre Ramond, University of Florida och Institute for Advanced Study, Princeton. Han får priset för sina banbrytande insatser inom den teoretiska fysiken som ledde fram till supersträngteorin.

Lise Meitner-priset är instiftat av Fysikcentrum i Göteborg, Fysicum, som består av fysikinstitutionerna vid Göteborgs universitet och Chalmers. Priset utdelas till en forskare som under svåra eller annorlunda omständigheter gjort en banbrytande upptäckt inom fysiken.

GU HOLDING
HOLDINGBOLAGET VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Knoppas idéer ur din forskning?

Sök idéstipendium

Du är välkommen att söka ett idéstipendium om **20.000 kr** för att utveckla en idé ur din forskning som löser ett allmänt behov i samhället, eller som kan bli en produkt/tjänst på en kommersiell marknad.

Stipendiet ger dig tid och möjlighet att tänka nytt kring din forskning, använda din kreativitet på ett annorlunda sätt och pröva att utveckla tillämpningsbara koncept kring ditt forskningsresultat. På köpet synliggörs ditt forskningsområde för andra delar av universitetet, forskningsfinansiärer och en intresserad allmänhet.

Sista ansökningsdag är 15 april 2008.

Vill du veta mer?
All information du behöver för att göra en stipendiansökan hittar du på www.holding.gu.se

Universitetets enhet för Forsknings- och innovationsservice, Sahlgrenska Science Park och GU Holding arrangerar utlysningen av idéstipendier för forskare vid Göteborgs universitet.

Stipendierna delas delvis ut av NUTEK som driver programmet "Främja kvinnors företagande" på uppdrag av Länsstyrelsen.

Kontakta oss gärna vid frågor: Isabel Fernandes GUH 031-786 5158, Andreas Albertsson GUH 031-786 4799, Niklas Fernqvist GUF 031-786 5704, Anna-Karin Ström SSP 031-741 1705

www.holding.gu.se

www.sahlgrenskasciencepark.se

www.gu.se/forskninginnovation

Help – where's the information?

According to Ali Moussavi who is an Iranian researcher at the Department of Molecular Biology it is difficult to find the information you need on the English web sites. He is not the only one who thinks that the information for guest researchers is poor. In a recently conducted survey, GU was severely criticised.

"WHAT ATTRACTED ME to the University of Gothenburg was the high standard of teaching and research" says Ali Moussavi. "But before I moved here, it was difficult to find relevant information on the web site concerning practical arrangements. Fortunately for me, I got help from my supervisor, who I was in touch with before I arrived."

Ali Moussavi is one of 18 foreign guest researchers – both post-doctoral researchers and more experienced researchers – who took part in an interview survey. The reason for the survey is that the University of Gothenburg wants to strengthen its image and is therefore dependent on enticing foreign guest researchers. As competition is tough for exceptional researchers, it is important to provide the 'right' information to make them interested.

WHAT WAS THE PURPOSE of the study? Among other things, the survey has focused on the following: on the role of the web site when choosing a university, what was it that made Göteborg and GU interesting, what type of information is required in advance and also when the researcher has arrived.

The majority of the guest researchers claimed that it was not Sweden as a country or Göteborg as a city which primarily attracted them to come here. For most of them it was circumstances concerning the university which were decisive. Such circumstances might concern a specific post, contact with professors or

research units which create an interest or that there is co-operation between GU and the home university.

When it comes to the information which is required, many think that it is when you arrive that you have the greatest need for information. Some of the guest researchers thought that when it comes to Swedish law and regulations, they gradually got the necessary information from colleagues and supervisors. However, half of those interviewed did not get this kind of help and consequently have been affected by practical problems concerning Swedish regulations. For example, a lot of people have had trouble with the Swedish civic registration number. Several of the guest researchers were not told about the registration number or told how to get one. The problems which can arise from not having a registration number are, for example, that it is impossible to open a Swedish bank account or register for university courses.

Meiling Liu, who is a Chinese guest researcher at the Department of

Psychology, has had these problems.

"As I won't be in Sweden for a whole year, I have been refused a civic registration number. This has meant that I have to pay everything in cash. I cannot pay via the Internet or withdraw money from an automatic teller machine".

ALI MOUSSAVI has had similar problems.

"Some things your supervisor can't help you with, even if he/she is a native Swede he/she might not know how to acquire an ID card or health insurance. It has been difficult to find that kind of information."

Many of those interviewed have had difficulty getting accommodation. Several of the guest researchers have been given help from their supervisors or contact people. Others have not been so fortunate and have been shocked by the general shortage of housing which also pushes up rents.

"I was lucky as my supervisor arranged my accommodation before I arrived. It is very difficult to get a flat or room in Göteborg" says Ali Moussavi.

Most guest researchers want more information about GU, for example, concerning the research which is carried out. The information they think is most important concerns their place of work. But what they feel is most important is the resources in the form of competence and equipment.

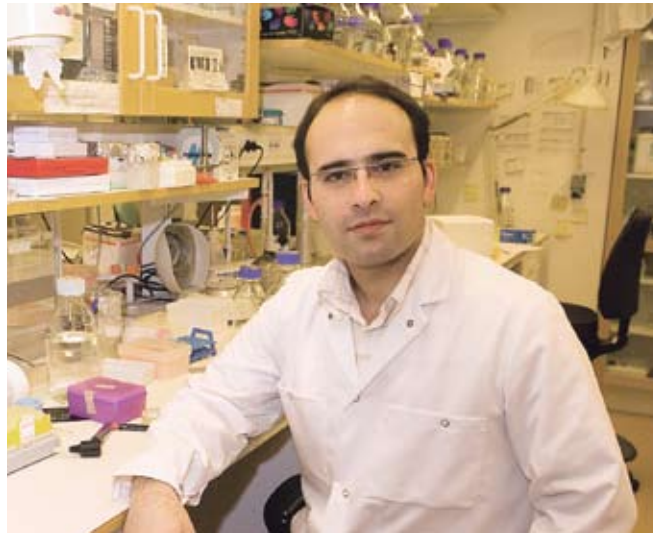
Lena Olson

facts

This is how the guest researchers think www.gu.se can be better:

One minimum requirement is that all the information supplied in Swedish should also be available in English. "The English version contains only 5 per cent of the information given in Swedish". "I can't find everything I'm looking for in the English version. I don't think everything has been translated".

Translation: English Department
For a news summary in English – visit our web site: www.gu-journalen.gu.se

Ali Moussavi, researcher from Iran, and Meiling Liu, researcher from China, would like to get more help with practical problems.

Nu har de kommit!

Pappersmuggar med nya loggan kan beställas från GU-shopen på www.gushop.adm.gu.se

Universitetets USB-minne 1GB

USB-minnet med nya loggan kan beställas på www.gushop.adm.gu.se

eller köpas på något av försäljningställen för profilvaror: GU-shopen på Medicinaregatan 20C, receptionen i Vasaparken, receptionen på Konferenscentrum Wallenberg, samt på Jonsereds herrgård och i Ågrenska villan.

Det tog ett helt år för konstnären Tore Ahnoff att gestalta betonggolvet på Medicinargatan 16.

LEKFULLT PÅ BETONGGOLV

Oj, vad är det här?

När man stiger in på Medicinargatan 16 är det svårt att inte hoppa till. Hela golvet är täckt av figurer i olika former: fiskar och snäckor, bilar och spårvagnar samt en människa med hjärta och inälvor. Det ser ut som någon sorts lekfulla hållristningar, men det kan det väl inte vara?

Inte riktigt. Men ristningar i betonggolvet är det i alla fall.

NÅGRA DAGAR FÖRE JULAFTON fick avdelningen för samhällsmedicin och folkhälsa ett celebret besök. Det var den nittioårige konstnären Tore Ahnoff, tecknare, målare och under tio år också föreståndare för Valand, som blivit inbjuden för att berätta om sitt märkliga konstverk, ristat på byggnadens betonggolvet. Som pekverktyg använde han den stav, gjord av två cykelhandtag, som han ritsat med 1970 då han gjorde figurerna på golvet.

– Konstverket gjordes i den våta betong som skulle utgöra golvet, men själva huset var ännu inte rest. Så jag fick gå här i stövlar under en presenning, som fick flyttas allteftersom, berättar Tore Ahnoff. När ristningarna var klara fylldes de med en vit massa som jag experimenterade fram genom att blanda betong med zinkvitt och marmormjöl. Det var förresten inte bara jag som stövlade fram här under presenningen, hela familjen hade engagerats för att hjälpa till.

Det var Statens kulturråd som hade beställt konstverket.

– Jag hade aldrig gjort något liknande tidigare, ingen annan heller förresten, så vitt jag vet. Man kan säga att det var ett pionjärbete som inte fått några efterföljare. Först gjorde jag skisser men det är en sak att rita på papper och en annan att rista i betong. Materialet visade sig ganska motsträvt men samtidigt blev jag inspirerad ju mer jag arbetade och många av mina idéer kom allteftersom.

NÄR MAN KOMMER IN I huset möts man först av avbildade fotsteg på golvet. Till höger finns bilder av havet med vågor, fiskar och en sjöstjärna. Här finns också en jordglob med en jättelik insekt på ena sidan och en val på den andra. Regnande moln och en dödskalles påminner om att miljödebatten var igång redan i början av 1970-talet och att naturen är mycket äldre än oss människor minns man när man ser bilden av vad som liknar en urtida flygande Pterodactylus.

– Lite till vänster om ingången finns en bil som många tycker ser ut som en gris, förklarar Tore Ahnoff. Så har vi en människa med en blix i ena handen och ett rutpapper i den andra. Det kanske är Skaparen som får för sig olika saker? Vad det hela handlar om kan man undra över, så även jag.

ARKITEKTEN KLAS ANSELM trodde att det skulle ta ett par veckor att göra konstverket. Men med vissa avbrott höll Tore Ahnoff på i ungefär ett år.

– Jag levde med konstverket hela den

tiden och de sista vändorna arbetade jag nästan dygnet runt. Byggnadsarbetarna tog sina raster men det gjorde inte jag.

Även trappan upp till övervåningen har ristningar. Varje trappsteg har ett mönster som föreställer DNA-molekylen. På andra våningen finns bilder av en man som stiger på spårvagnen, över hamnen, Tingstadstunneln och en karta över Norden.

– Förutom institutionen för hygien skulle också Nordiska hälsovårdshögskolan husera i byggnaden och det var därför jag ville ha med Norden på något sätt, förklarar Tore Ahnoff. Jag har också gjort en serie paragaftecken här eftersom paragrafer ju finns överallt i vårt samhälle.

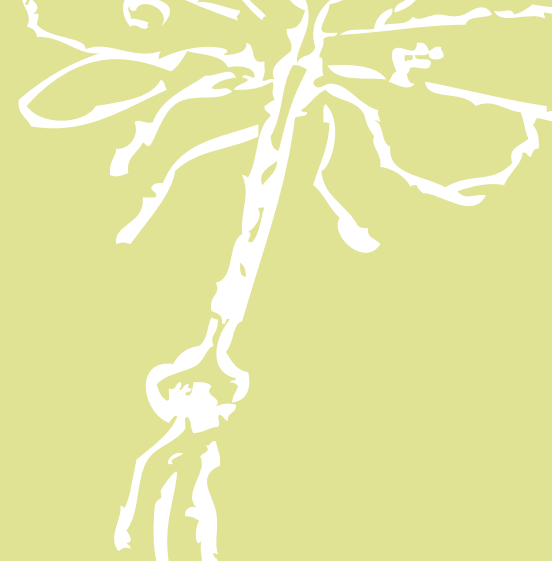
EFTER ATT RISTNINGARNA var ifyllda skulle golvet slipas.

– På några håll kom då armeringsjärnet under betongen fram. Det gjorde att golvet måste brytas upp och arbetet göras om.

Konstverkets namn är Non Nocere. Det betyder "inte skada".

– De flesta av bilderna har med naturen att göra, för när man tänker efter är ju natur det enda som finns, förklarar Tore Ahnoff. Att inte skada, varken människor eller natur, var det motto jag utgick från när jag klampade runt här med min stav. Och det tycker jag fortfarande är viktigt att tänka på.

Eva Lundgren

EN DAG I REKTORS LIV

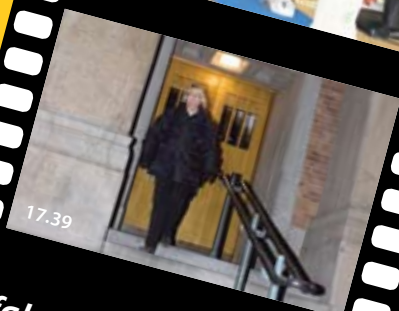
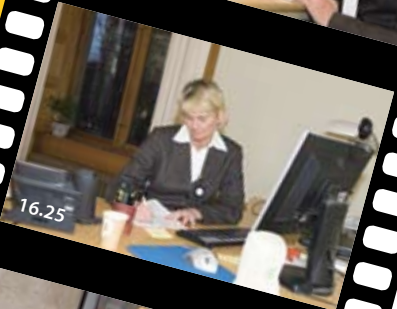
Har du någonsin funderat över vad det innebär att vara rektor? För att ta reda på det har GU Journalen skuggat Pam Fredman en hel dag, från tidig morgon till arbetsdagens slut. Vi försåg även rektor med en stegräknare. Se hur många steg hon tog och vad hon gjorde.

- 05.20** **Pam stiger upp** och lagar frukost till sin man och sig, hämtar tidningen. Frukosten består av dinkelgröt, ostsmörgås, egengjord färskjuice med apelsin och banan samt kaffe med mycket mjölk. Pam tar god tid på sig för att läsa tidningen. Hon passar också på att ta itu med tvätten.
- 07.00** **Pam promenerar** hemifrån huset i Örgryte.
- 07.30** **Pam är på plats** i Vasaparken. Går igenom brev, mejl och liknande.
- 08.00–10.00** **Morgonmöte** i Pams rum med förvaltningschef P-O Rehnquist och prorektorerna Margareta Wallin Peterson och Lennart Weibull. Man diskuterar vad som kommer att hända under dagen, bland annat kommande ledningsråd och rektors-sammanträde. Bland de frågor som tas upp är ett ökat samarbete med Lunds universitet där vissa fakulteter redan är igång. Även Högskolan Väst är intresserad av mer samarbete.
- 09.00** **gör Pam ett avbrott** i morgonmötet för att hälsa nya lärarstudenter välkomna i en fullsatt aula. Bland annat säger hon: Jag är glad över att ni valt GU och hoppas att ni kommer att trivas. Ni får en fantastisk studiemiljö i nybyggda Pedagogen och ni studenter kommer att präglade livet mitt i centrum. Den uppgift ni tagit på er hör till samhällets allra viktigaste. Även om studenterna kommer att ta mycket tid hoppas jag att ni också kommer att hinna delta i kär-livet och vara med och påverka – universitetet behöver sina studenter.
- 10.00–12.00** **Ledningsråd** i Konsistorierummet. Både prorektorerna, alla dekaner, rektorsråden samt överbibliotekarien och GUSs repre-

sentant är med. Återigen diskuteras ett ökat samarbete med Lunds universitet och Högskolan Väst.

- 12.00–13.00** **Lunch** i Gula salongen.
- 13.00–14.00** **Rektors-sammanträde** i förvaltningschefen P-O Rehnquists rum. Bland annat fattar rektor beslut om att Göteborgs universitet ska heta University of Gothenburg på engelska.
- 14.00–15.00** **Pam går igenom dagens post** tillsammans med Monica Sandberg. Telefonsamtal med prorektor för Linköpings universitet om en satsning på kultur och hälsa. Telefonsamtal med Axel Wenblad, generaldirektör för Fiskeriverket och styrelseledamot, om varför beslutet om ett havsmiljöinstitut dröjer.
- 15.00** **Möte** med Sara Johansson från GFS som vill ha rektors underskrift på förslaget att göra Göteborg till årets studentstad 2008–2009.
- 15.15** **Fortsatt arbete** på Pams rum med avbrott för att diskutera morgondagen med biträdande informationsdirektör Mauritz Ljungman. Bland annat ska Pam hålla tal inför en paneldebatt med bland andra Al Gore som är här för att ta emot Göteborgspriset för hållbar utveckling. Går också igenom ett profilprogram från Volvo.
- 17.30** **Pam tar bussen hem.** Väl hemma lagar Pam middag som blir en blandning av rester: kalops, fläskfilé, kycklinglår och till detta lite pasta.
- 22.00** **Pam går och lägger sig.**

fakta

Antal steg: 13 300

Längd: 10,5 km

Kalorier: 447

Allt som allt satt Pam i möten cirka fem timmar, i telefon cirka en timme, gick igenom post cirka 40 minuter och diskuterade med Mauritz Ljungman cirka 40 minuter. En vanlig vecka arbetar Pam cirka 50 timmar. Då ingår inte restid samt olika tillställningar där universitetet är representerat.

BYGG BROAR MELLAN VET

Evidensbaserad är ett ord som kommer ur munnen på politiker, läkare och andra som ett krav på både det ena och det andra. Vetenskap har idag en särställning som inte står den hängivna religionen långt efter. Forskningsresultat framstår som absoluta sanningar och för den oinvigde är det nästan omöjligt att avgöra trovärdigheten. Vetenskapsteoretiker vill vara en välanvänd bro mellan experterna och alla andra.

DET HÄNDER NÅGOT med vetenskapliga kunskaper när de förs ut från universitetet. Antingen uppfattas de som absoluta, eller också blir de ifrågasatta, anser Dick Kasperowski, filosofie doktor på institutionen för idéhistoria och vetenskapsteori

– Det är viktigt att ha en förståelse för att resultat kan exploateras eller förminsas. Det kan vara olika intressen som ska tillgodoses, människor som sätter sig på tvären eller också visar sig verkligheten vara mer komplicerad än man först trott, säger Dick Kasperowski.

Ett sådant viktigt sammanhang är när osäker eller kontroversiell vetenskaplig kunskap används i politiska beslut.

– Vetenskaplig kunskap används ofta som politiska underlag men under lång tid har vi sett att vetenskaplig forskning har en osäkerhet inbyggd i sig. Det är forskare ofta noga med att betona, men politiska beslut måste ändå tas. Vi behöver därför veta mer om hur vetenskaplig kunskap används i sådan maktutövning. Där borde det skapas utrymme för ökad insyn, säger Dick Kasperowski.

NÅGOT SOM FÖRVÄNAR HONOM är hur riksdagens egen utredningstjänst, RUT, fungerar. Den ska vara politiskt obunden och serva utskotten inom alla områden. RUT utför ekonomiska analyser, avancerad statistik och sammanställer forskning på politikernas uppdrag, men det är politikerna som bestämmer när, hur och om de ska redovisas. Om resultatet av en analys inte är till belåtenhet är det bara att låta den frågan dö i en papperskorg. Eller också kan man besluta att en viss behandlingsmetod ska få företräde framför andra av ekonomiska skäl eller andra samhälleliga intressen.

– Det är politikerna som äger resultaten och det blir helt galet. Utrymmet för medborgerlig insyn är kringskuret helt och hållet. För mig framstår det som väldigt märkligt.

Risker kan förstöras eller förminsas och det är en social och politisk sak hur stor en fråga blir, om den blir överhuvudtaget.

– Ett uttryck för ett förvetenskapligande av samhället är att många vet väldigt mycket om väldigt lite och väldigt få har total överblick. I ett sådant samhälle kommer en speciell form av texter, forskningsöversikter, att bli viktiga. Men de är heller inga oproblematiska

resurser, utan kan vara produkter av olika intressen.

ATT VÄRDERA VETENSKAPLIGA påståenden är mycket svårt för den som inte är insatt i sakfrågorna och forskningsmetodiken. Att det finns fler än ett perspektiv får vi som utomstående kanske veta först när de samhälleliga institutionerna inte förmår hantera motstridig vetenskaplig kunskap.

– Då läcker kunskap ut till allmänheten, som den måste ta ställning till. I Sverige är väl debatten om kärnkraften ett tydligt exempel på en sådan fråga. Kontroversiella frågor om hälsa tror jag kommer att utgöra framtida exempel.

Det finns vetenskaps sociologisk forskning som visar att när en sakfråga blir tillräckligt viktig för en grupp ur allmänheten så kan de själva bli experter. Amerikanska aidsaktivister är ett sådant exempel.

– De skaffade sig själva så mycket kunskap att de faktiskt kunde påverka forskningen.

MORTEN SAGER, FILOSOFIE DOKTOR på samma institution, forskar om evidensbaserad medicin. Han undersöker hur den evidensbaserade metodologin fungerar mellan forskning och klinisk praktik. För en vanlig människa är det nästan omöjligt att veta hur bra en studie egentligen är gjord.

– Det är till och med väldigt svårt för läkare och forskare som inte håller på med just det fältet för det är så många överväganden, säger Morten Sager.

Vetenskapsstudier och vetenskapsteori bildar en bro mellan extrema fackkunskaper och allmänheten, och gör de vetenskapliga rönen mer genomskinliga, menar Morten Sager.

– Vetenskapsstudier visar vilka mekanismer som är i görningen. De visar att så här går det till och så här har man valt.

När vetenskap är kontroversiell och forskare är oense blir det tydligare för utomstående vilka intressen som är aktiva. Ibland är rönen alltför onyanserade och svartvita, anser Morten Sager. Ett exempel han själv som blivande pappa är upptagen av är Livsmedelsverkets råd till gravida kvinnor när det gäller mat som de ska undvika. Att de ska undvika ostar med eventuella listeriabakterier är inte så konstigt, eftersom de kan vara direkt livsfarliga för fostret, medan andra maträtter de blivande mammorna avråds från kräver fler olyckligt samverkande faktorer för att bli farliga för fostret. En del födoämnen på listan kan man dessutom äta ibland. Sammantaget blir det alltför blandade risker, och vi kan då inte själva göra en riskbedömning, anser Morten Sager.

– **LISTAN ÄR VÄLDIGT SVARTVIT.** Egentligen är det en varierad riskskala men det vågar man inte anförtra allmänheten fullt ut. Det skapar en viss attityd hos oss,

vi blir alldeles för lättstyrda. Vi tänker inte själva, söker inte själva kunskap, utan har en stor auktoritetstro. Listan kan skapa ångest hos många kvinnor.

Han tycker att det är viktigt att det finns ett skrämsom har till uppgift att studera varför-frågan och inte bara nöjer sig med de naturvetenskapliga förklaringarna. Varför finns till exempel denna matlista från Livsmedelsverket? Morten Sager tillåter sig att spekulera fritt:

– Har det att göra med ökade anslag till Livsmedelsverket eller med 70-talsgenerationen? Har det varit några rättsfall där mammor har anklagat Livsmedelsverket? Finns det en profession inom livsmedelsteknik som har växt och blivit allt viktigare? Det sista kan jag själv tänka mig är en förklaring. Livsstilsfrågor är viktiga nu och där ingår maten.

I länder som England, Frankrike och Holland hörs ofta vetenskapsteoretiker ge sin syn på saken. I Sverige

ENSKAP OCH MÄNNISKOR

– Jag tror att det finns en medvetenhet om den vetenskapliga osäkerheten samtidigt som vetenskapen har en stark ställning. Genmodifierad mat och galna ko-sjukan gjorde att allmänheten började syna vetenskapen i sömmarna mer än tidigare, säger Morten Sager.

händer det inte lika ofta men det innebär inte att de inte behövs.

– **MAN KAN ANVÄNDA SIG** av vetenskap för att nå politiska mål. Det går att förändra samhället på olika sätt genom att stödja en viss forskning och inte annan.

Ett tydligt exempel på detta är molekylärbiologins framväxt, berättar Morten Sager. I USA började Rockefeller Foundation under 1930-talet att stödja en viss typ av biologisk forskning där man använde kemi, fysik och teknologi.

– Det var ett nytt och tekniskt sätt att göra biologi på, jämfört med mer grön biologi där man går ut i naturen och artbestämmer, och där man ser till helheter och inte fokuserar på molekyler. En del menar att Rockefeller hade en dold rashygienisk agenda, att tyskarna inte var ensamma om detta.

EUGENIK ÄR STRÄVAN att förbättra samhället genom att förändra populationens genetiska och rasmissiga bestånd. I många länder siktade aktörer inom politik, näringsliv och välgörenhet (som Rockefeller Foundation i USA) in sig på de lägre klasserna i samhället. Man strävade efter att kontrollera brottslighet, missbruk och arbetsmoral med arvshygieniska medel.

– Tvångssteriliseringar har varit ett uttryck för detta. Inriktningen var inte speciellt rumsren på grund av att nazisterna drog det till sin spets. Samtidigt levde den ju, som vi vet, vidare bland annat här i Sverige.

För att förändra samhället ville man förändra den genetiska poolen. Detta var en tid då kemi, fysik och teknologi hade rönt framgångar. Om nu naturen gick att styra kunde kanske människan också kontrolleras på liknande sätt, tänkte man. Det skulle vara ett kraftfullt redskap för att förändra samhället.

– Molekylärbiologin var deras sätt att göra det på.

Rockefeller Foundation sponsrade biologiska forskningsprojekt där kemister och fysiker var delaktiga. Så skapades molekylärbiologin som idag är ett mäktigt redskap i form av DNA-teknik. Dagens stamcells forskning hade inte varit möjlig utan molekylärbiologin.

Det intressanta med molekylärbiologin tycker han är att den omformar våra liv, och att det är helt ny kunskap som tillkommit. Vi investerar i en vetenskap som kan användas till väldigt många olika saker.

VETENSKAPSTEORETIKER KAN BIDRA till samtal om forskning och dess konsekvenser, menar Morten Sager. Det kan även andra som finns i skärningspunkten mellan forskning och samhälle, som personer på olika forskningsråd eller patienter som läser in sig på forskning om sitt eget tillstånd.

Frågan är varför vetenskapsteoretiker inte gör mer väsen av sig nu när det finns så mycket forskning.

– Om vi hade satsat på det hade vi kanske haft ett annat läge. Sverige är präglad av en nyttokultur. Om man inte ser att det finns en instrumentell nytta med något så bryr man sig inte om det. Humaniora, varför ska man veta något om det? Varför veta saker som man inte kan göra någon produkt av? Vi vetenskapsteoretiker är så få. Vi är en av de minsta institutionerna på hela Humanisten och det finns inte många i Sverige överhuvudtaget.

FÖR ATT EN FORSKNINGSFRÅGA ska bli stor krävs en samstämmighet i samhället där olika människors intressen sammanfaller. Att det naturvetenskapliga paradigmet har så stor betydelse hänger ihop med flera sammanfallande utvecklingar, menar Morten Sager. Den industriella revolutionen och dess användning av teknologi, borgerskapets ökande betydelse och ifrågasättandet av kyrkans auktoritet har alla sin del i naturvetenskapens segertåg. Dessutom rönnte de naturvetenskapliga undersökningarna stora framgångar när det gällde att undersöka vårt universum.

– Idag har medierna stor betydelse för vad som når ut. Titta bara på dieterna. Det finns inte mycket evidens där.

En del saker i samhället missar vi helt att forska om, av den enda anledningen att det inte så lätt går att profitera på.

– Det finns väldigt få företag som vill forska fram vilken kost människan ska leva på, för vi köper inte maten av dem utan av affären. Inom medicin forska inte om vissa behandlingar för att det inte går att ta patent på dem. Allting som är lite svårt, kostar för mycket eller har för få intressenter hamnar automatiskt i skuggan.

Text: Kajsa Asklöf

Illustration: Tomas TOK Karlsson

**Skriv till GU Journalens
insändarsida
e-post: gu-journalen@gu.se**

Häftiga diskussioner vid kaffebordet? Protester, debatter, kritik och beröm? Låt fler få veta vad du tycker. Dela med dig av dina åsikter. Men skriv kort och kärnfullt. Uppge alltid namn och adress till redaktionen, men i tidningen får du vara anonym eller skriva under pseudonym. GU Journalen – som omfattas av de pressetiska reglerna – får inte lämna ut ditt namn. Redaktionen förbehåller sig rätten att korta insända manus. Manusstopp för nästa nummer är 14 mars 2008.

Använd rätt namn från början

UPPENBARLIGEN HAR REKTOR bestämt att ändra namnet på universitetet på engelska från Göteborg University till "the University of Gothenburg". Som jag förstår det var remissen gjord formellt i slutet av november. Synpunkter på det eventuella namnbytet skulle vara inlämnade senast i början av januari, det vill säga inom sex veckor. För ett sådant betydelsefullt, och dyrt, beslut, verkar det vara alltför snabbt. Dessutom tycks processen ha varit dåligt annonserad till universitetets anställda – för att inte tala om studenterna, göteborgare och andra intresserade.

Om jag hade vetat att det var så bråttom hade jag skickat mina synpunkter mycket tidigare.

Som engelsktalande copy-editor har jag haft gott om tillfällen att fundera över vad Göteborgs universitet borde heta på engelska (Fria ord, oktober). Jag delar inte professor Lars-Gunnar Anderssons uppfattning om att universitetet borde kallas the University of Gothenburg eller Gothenburg University.

Göteborg University är ett bra namn.

Det faktum att University of Copenhagen fick 73 procent av professor Anderssons 1,4 miljoner internetträffar är inte förvånande – det är ju det som är universitetets officiella namn på engelska. Göteborg University fick den inte så

särskilt mycket lägre siffran 59 procent av 1,4 miljoner träffar.

Det faktum att de båda varianterna med Gothenburg trots allt fick ganska många träffar (cirka 11 procent vardera) är inte heller förvånande eftersom det inte var så länge sedan universitetet faktiskt använde den formen. Men eftersom staden använder namnet Göteborg på engelska och likaså the Göteborg Opera, the Göteborg Ballet, the Göteborg Film Festival och så vidare, blir det svårt för Göteborgs universitet att hålla fast vid formen Gothenburg, som håller på att dö ut.

Jag kan hålla med om att det finns en del historiska argument bakom namnet Gothenburg.

Men den historiska formen Gothenburg är inte särskilt välkänd, utom möjligen bland briter. Och precis som Andersson förklarade så är det namnet bara ett enda bland en mängd historiska varianter. Gothenburg måste ha utvecklats från någon av dessa tidiga svenska former men är det skäl nog att hålla fast vid namnet? Beijing kallades förr Peking, men vi har efter kinesiska direktiv bytt till ett mer korrekt uttal, med åtföljande stavning. Samma sak gäller Mumbai (tidigare Bombay), Kolkata (tidigare Calcutta) ...

ATT NÄRMA SIG DET RÄTTA svenska uttalet är inte heller så svårt. För icke-lingvister brukar jag rekommendera Yer'-te-bor'-y, där det första r:et låter som ett amerikanskt r – alltså inte ett rullande, svenskt r. Inte så svårt, eller hur? (Jag hörde någon som sade att ö:et kan uttalas som u i burst. Just precis.) Men även om man uttalar Goteborg så som det ser ut på engelska (utan ö-omljud och med ett hårt G) så kommer man närmare svenskan än Gothenburg.

Vad ska vi med th-ljudet i Gothenburg och n-ljudet? Och "burg" är Amerikansk slang för en småstad – inte precis vad vi vill associera universitetet med.

Goteborg (utan ö) skulle vara närmare det riktiga namnet – så varför inte använda det, om man nu behöver en annan form på engelska? Varför förvränga stavningen mer än nödvändigt? Andersson jämför Göteborg med Copenhagen, Cologne, Munich, Vienna, Venice, Rome och Florence – städer som är kända över hela världen och som länge haft välkända namn på engelska som skiljer sig från de danska, tyska och italienska namnen. Men Göteborg befinner sig inte i den kategorin.

ANDERSSON FRÅGAR "Varför vi ska anstränga oss att vara som Frillesås och Rävlanda [som inte har några sär-

skilda engelska namn] när vi kan vara som Köpenhamn och Florens [som har särskilda namn på engelska]?" Men Copenhagen och Florence är oerhört mycket mer kända städer än Göteborg. Att använda namnet Gothenburg kommer knappast att få Göteborg att platsa in den ligan ändå.

Som Andersson så riktigt uttrycker det: "De flesta som talar engelska kallar självklart Köpenhamn för Copenhagen." Men, jag är ledsen att behöva säga det – eftersom jag bor här och tycker om den här staden – de flesta som talar engelska ute i världen kallar inte Göteborg någonting alls, därför att de flesta där ute överhuvudtaget inte har hört talas om staden. Inte jag heller innan jag kom hit (förlåt).

ANDERSSON SKRIVER ATT: "För de flesta svensktalande är det helt enkelt en självklarhet att städerna på svenska heter Venedig and Köpenhamn [istället för Venezia och København, städernas namn på italienska och danska], samtidigt som vi är väl medvetna om att detta inte är städernas inhemska namn." Men jag tvivlar på att alla, eller ens de flesta, av de engelsktalande som hört namnet Gothenburg, vet om att det inte är det "riktiga" namnet. Istället för att lära ut det "felaktiga" namnet och sedan förklara att det där är fel, skulle det inte vara enklare att helt enkelt lära ut det riktiga namnet redan från början?

Rick Wicks

INSTITUTIONEN FÖR NATIONALEKONOMI
MED STATISTIK

Replik:

RICK WICKS (RW) skriver dels om beslutsgången vid Göteborgs universitet, dels om sakfrågan. Jag kommenterar bara sakfrågan men är naturligtvis nöjd och glad över det beslut som fattades.

För det första hör uttrycken "det riktiga namnet" och "det felaktiga namnet" inte hemma i en saklig diskussion. Ett exempel: Mitt hemland uttalar jag svärje. Jag skriver däremot Sverige på svenska, Sweden på engelska och Schweden på tyska och så vidare. Alla dessa namnformer är naturligtvis korrekta. Tal och skrift skiljer sig åt, och språken skiljer sig åt.

RW tycker inte att den statistiska jag hämtade från nätet övertygar. Kombinationen Copenhagen/University täcker 99,9 procent av träffarna för Köpenhamn. Kombinationen Gothenburg/University täcker 22 procent och Gothenburg/University 78 procent av träffarna för Göteborg.

Detta anser jag vara en tydlig skillnad. Min poäng var att Köpenhamn och andra europeiska städer med både namn på engelska och modersmålet följer ett mönster medan Göteborg var ensamt om att lansera sitt inhemska namn på engelska.

Att Göteborgs Stad skriver Göteborg i sina engelskspråkiga texter är ett seri-

öst argument mot Gothenburg. Men låt oss istället vända på det. De argument som ligger bakom universitetets beslut i namnfrågan är naturligtvis relevanta även för stadens del. På flygplatser runt om i världen står det att planen går till Gothenburg. Nog borde både University of Gothenburg och The Gothenburg Opera ligga där.

RW säger att det finns en del historik bakom Gothenburg. Namnformen finns i privilegiebrevet från 1621, alltså 387 år vid det här laget. RW tycker för övrigt att Goteborg är en bättre engelsk beteckning än Gothenburg. Detta är en stavning jag sett flera gånger i engelskspråkig text. Valet av engelsk beteckning står kanske inte mellan Göteborg och Gothenburg utan snarare mellan Goteborg och Gothenburg, vilket i mina ögon snarast är ytterligare ett argument för Gothenburg.

Ett annat argument som RW lanserar är förändringen från Peking till Beijing och liknande för andra städer i Kina och Indien. Det är säkert sant att Beijing ligger närmare det kinesiska uttalet än Peking, men det är förvisso inte kinesiska. Det finns idag ett vedertaget sätt att överföra kinesiska ord till latinsk skrift. Detta påverkar vartenda ord i språket, inte bara namnen. Jag tycker alltså inte att detta är en vettig parallell. Det är en helt annan sak att jämföra med

europeiska länder och städer där det latinska alfabetet används. Köpenhamn är ett mer relevantt och näraliggande jämförelseobjekt.

Jag skrev i min artikel att stavningen Göteborg på tre punkter ger dåliga ledtrådar till det svenska uttalet för en engelskspråkig. Det gäller dels initialt och finalt g, dels bokstaven ö. RW säger att uttalet inte alls är svårt för en engelskspråkig. Skriver man Yer'-te-bor'-y, så blir det nästan rätt. Detta är en perfekt illustration av mitt argument. Stavningen Göteborg kopplas inte till uttalet Jöteborj; stavningen Gothenburg ger däremot perfekta ledtrådar till det engelska uttalet.

Nu till det sista argumentet. Jag ställde frågan varför vi ska försöka vara som Frillesås och Rävlanda när vi kan vara som Köpenhamn och Florens. RW svarar på frågan: Köpenhamn, Köln, München, Wien, Venedig, Rom och Florens är världsberömda städer som spelar i en annan division.

Jag tillåter mig att ha en annan uppfattning och jag är glad att Göteborgs universitet anser att Göteborg ska tävla med och jämföras med Köpenhamn och Florens. Inte med Frillesås och Rävlanda.

Lars-Gunnar Andersson

PROFESSOR I SVENSKA SPRÅKET OCH MEDLEM
I RÅDET FÖR IDENTITET OCH IMAGE

Slutreplik:

JAG TROR ATT DET ÄR ETT MISSTAG, i det här fallet, att förlita sig helt på experter som hänvisar till historisk kunskap. Vi lever i en ny tidsera, i en allt mer globaliserad värld.

Jag befarar att universitetet kommer att stå ensamt – bland organisationer i Göteborg – i sitt användande av den "arkaiska" formen Gothenburg. Till exempel har vi Göteborg & Co, the Göteborg Opera, the Göteborg Ballet, the Göteborg International Film Festival – och framförallt the City of Göteborg. (Var ligger the University of Gothenburg?)

Till och med Svenska Språknämnden förespråkar användandet av Göteborg på engelska.

I ett internationellt sammanhang tycks denna namnändring ha blivit ganska dåligt undersökt – om inte avsikten är att universitetet skulle verka pittoreskt, istället för, till exempel, cutting-edge. Namnet Göteborg är distinkt. "The University of Gothenburg" låter föråldrat. Namnet Gothenburg är på väg att dö ut – så varför inte låta det göra så?

Rick Wicks

Translations: www.gu-journalen.gu.se

Vilka är dina förhoppningar inför 2008?

GU Journalen frågade några anställda

Suzanne Dickson

PROFESSOR VID INSTITUTIONEN
FÖR NEUROVETENSKAP OCH FYSIOLOGI

– **Jag skulle önska** att det här året för med sig en ökad internationalisering av Sahlgremska akademien. Det skulle få en avgörande betydelse för vår internationella profil. Det här är viktigt för att öka vår synlighet i den internationella forskningsvärlden, för att rekrytera (och behålla) förstklassiga forskare och för att locka till oss nya anslag.

Vi behöver tvåspråkiga och användarvänliga webbsidor på hela fakulteten som vi lätt kan uppdatera så att vår forskning blir tillgänglig. Även enkla saker kan vara viktiga, som att ha en förklarande kommentar på engelska när man låter svenska mejl cirkulera.

Mats Edvardsson

CHEF FÖR STUDENTAVDELNINGEN

– **Jag önskar en tydlig policy** för universitetets internationaliseringssträvanden. Universitetet behöver ta ställning till vilka länder och världsdelar man i första hand avser att fördjupa sitt samarbete med, dels också hur den internationella verksamheten inom universitetet ska organiseras.

Jag önskar också ett tydliggörande av ansvarsfrågor inom olika delar av gemensamma förvaltningen och fakultetskanslierna.

Så önskar jag en fördjupad reflektion kring omvärlden och om en ökad autonomi för universitetet och högskolor.

Caroline Öhman

ORDFÖRANDE FÖR GUS

– **Kårobligatorietredningen** handlar om något viktigare än om obligatoriets vara eller inte vara, nämligen studenters rätt till inflytande och delaktighet. Syftet med och formerna för studentinflytande vid GU måste ses över oavsett utredningen.

Våra doktoranders rättssäkerhet, trygghet och delaktighet är långlivade historier vid vårt universitet, och trögheten i arbetet med dessa frågor kan i slutändan leda till en kvalitetsänkning av forskningen. Under 2008 hoppas vi på gemensamma krafttag från universitetets alla delar för att stärka forskarutbildningen och doktorandernas situation.

GU har nyligen instiftat PIL (enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande). Detta är en tydlig markering av att arbetet är angeläget och har fått legitimitet. Studentgruppen och dess villkor förändras och de pedagogiska formerna måste göra så också. Det är mycket av en kulturfråga där en mer internationell och heterogen studentgrupp välkomnas till universitetet. Vi behöver en flexibel och mångfasetterad pedagogik som utgår från studenternas förutsättningar. Vi anser också att universitetets IT-användning, inte minst i form av interaktivt lärande och elektronisk lärplattform, måste utvecklas.

Stefan Nilsson

PROFESSOR VID ZOOLOGISKA INSTITUTIONEN

– **Vi bör nog** i betydligt högre grad hjälpa lärarna i skolan och förklara hur Himlans Jätteroligt det är med postgymnasial utbildning. Även om inte alla får en slutlön som en del golfproffs, leder våra utbildningar till bra många stimulerande karriärer – inom de mest fantastiska och underbara områden. Målet kan inte vara att "locka ungdomar" till utbildningarna utan att informera så att där blir en frivillig entusiasm till antagningarna. Vi kan vara stolta över det beröm universitetet fått för sitt engagemang för samverkan, men tiden för stilla tumrullande är inte nu.

Min förhoppning är också att 2008 blir året då de av oss lärare som vid upprepade tillfällen visat på total oförmåga att hantera relationerna till studenter får lov att knäpa med andra uppgifter. Och

jovisst, det finns förstås också studenter som hamnat fel, men där är självläringen (om än smärtsam) i varje fall snabbare än tiotals år.

Till sist kan jag inte låta bli att hoppas att systemen för finansiering av vår verksamhet reformeras. Studentpengens konstruktion, finansiella motprestationer till EU och andra aktörer som ibland faktiskt hindrar: "Tänk om vi får anslag, det blir för dyrt, vi låter bli att söka" är en ganska så bisarr tanke, och så den eviga konstipationen i relationen mellan en del anslagsgivare och universitet i dansen kring den svanslösa guldkalven, det vill säga "overhead-uttaget".

Men 2008 blir bra. Det var inte bättre förr. I alla fall inte mycket.

Marie Demker

PROFESSOR VID STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

– **Mina tre förhoppningar** inför framtiden är: Mer tid för forskning för dem som är anställda för att göra just det. Att de vetenskapliga idealen om öppenhet, argumentation, principer, logik och fel-

barhet genomsyrar såväl forskning och utbildning som organisationen i övrigt. Att universitetets fokus ökar på "bildning" och minskar på "utbildning".

Staffan Mossenmark

UNIVERSITETSADJUNKT VID HÖGSKOLAN FÖR SCEN OCH MUSIK

– **Jag önskar att universitetet** blir mer utåtriktat och anstränger sig för att nå ut med alla sina fantastiska kvaliteter i vitt skilda ämnen och att det inte enbart sker under Vetenskapsfestivalen. Förlägg scener och forum året runt utanför stadskärnan och universitetets lokaler som i Bergsjön, Angered och Hammarkullen.

Låt Konstnärliga fakulteten arbeta fram en egen återkommande festival, en massiv presentation av sina olika grenar och med olika samarbeten mellan de

olika utbildningarna. Dessutom, låt lärare och studenter arbeta tillsammans under festivalen på lika villkor!

Om universitetet skulle våga öppna dörrarna för diskussionskvällar där göteborgarna (de som inte arbetar eller studerar vid GU) får bestämma programinnehållet, så tror jag att det kunde leda till mycket intressanta och överraskande samtal och diskussioner. Ett sätt att kanske nå en viss självdistans för GU.

Lyssna till förändringens vindar!

VINDEN PRESSAR SIG MOT MIG, jag får gå ner på den allra lättaste växeln och stå upp och trampa. Halvvägs! Staden har börjat röra på sig, folk stiger ur spårvagnar och bussar och tittar fram ur kapuschonger och halsdukar, ängsligt spejande vid övergångställena. Bilisterna sitter där, vindskyddade och väntar på grönt ljus. Det är en underbar frihets känsla att trampa förbi, vidare, framåt. Då slår det mig. Det blir så uppenbart den här morgonen. Att jag inte tänkt på det förut. Vindens betydelse, vinden som formar, som ger landskapet variation, som skapar nya intryck. Som får snön att dra ihop sig till de vackraste drivor med ljus och skugga. Och ljuden är vindens. Ett sus i granskogen, vinandet i dörrspringan. Väl framme kliver jag av cykeln, går in i huset, hör någon säga "Vad det blåser idag." Så platt det låter, som en väderrapport. Inom mig behåller jag den poetiska känslan, vinden som skapar skönhet, som för med sig ett stråk av solvärmens, som känns som en lätt hand i ryggen på färden. Vinden som förändraren.

FÖRÄNDRINGENS VIND? När började vindens styrka kännas och låta annorlunda? Ständigt nya lågtryck med styv kuling och stormbyar. Vad är det vi pratar om idag? När blev väder klimat? Klimatförändringen? Den globala uppvärmningen? Regnet? Vintern som aldrig blev av? Vad är det som driver dem som arbetar med miljö och hållbar utveckling? Hur uppstår engagemanget och hur hålls det vid liv? Kanske är det en strävan att känna lust, inre harmoni, att göra något som är väsentligt? Jag tänker tillbaka på vad som hänt under de år jag intresserat mig för miljöfrågor. Hur började det? Kanske redan med söndagspromenaderna i skogen med familjen när jag var ett litet barn? Vi stannade på en fin plats och lagade mat på campingköket. Där skapades en inre känsla för det värdefulla i naturen som alltid har följt mig.

JAG LYSSNAR PÅ AL GORE när han tar emot miljöpriset på galan *Leve klotet*. Han betonar att vi måste agera nu och väljer en känd sentens. "Ingen kan göra allt men alla kan göra något." När vi går ut från galan ser vi på varandra och säger "Vad är det vi ska göra nu då?" Vi som talar om hållbar utveckling på föreläsningar. Vi som forskar och som läser vetenskap-

liga rapporter. Vi som besöker webbsidor där man kan räkna ut sin miljöbelastning och få tips om ett bättre sätt att leva. Mindre klimatbelastande. I *Sveriges Natur* är det slående att många av de råd som ges idag återfinns i nummer från 1998. Ja, engagerade miljökampanjer har arbetat under årens lopp för att hejda miljöförstörelsen. Uppvaknandet med *Tyst vår* i början av 1960-talet. Vi läste om jordbruk och industrier, om utsläpp till vatten och luft. På 1980-talet kom avfallsfrågorna och kretsloppstänkandet och på 1990-talet konsumtionsfrågorna, handla miljövänligt och resurshushållning. Och vad händer nu? Med exempelvis maten på en alltmer globaliserad marknad? Det vi förr kallade vår-primörer, till exempel grön sparris och sockerärter, fraktas med flyg från andra sidan jorden så att vi kan servera dem i december tillsammans med jordgubbarna.

NÄR JAG NYLIGEN på en föreläsning ställde frågan "Hur många av er duschar varmt mer än en gång i veckan" hördes ett roat skratt från den unga publiken. Hur kan man förstå vad som är ohållbart när man ser sig omkring? Jag minns hur morfar på 1950-talet eldade i kokspannan för att vi skulle få varmvatten till fredagsbadet. Och då bytte vi till rena kläder. Hur ser det ut idag? När man studerar vanor och beteenden i hushåll blir det uppenbart att dynamiken inom hushållets inre miljö och samspillet med den omgivande miljön sätter gränser för vad man kan förändra. Sortera sopor, välja ekologiskt, cykla eller åka buss, sänka temperaturen inomhus och att välja tåg istället för flyg har inte krävt några större uppoffringar. Men vad kommer nu? Vilka uppoffringar väntar runt hörnet? Att genomföra något som direkt visar ett resultat, det vill säga minskad energikostnad eller lägre soppavgift är lätt gjort. Kommer vi att kunna se betydelsen av det vi gör? Kommer vi att se skillnader i den globala uppvärmningen inom en tänkbar tidsrymd? Kommer vi att klara de val vi måste göra och förstå vidden av det goda livets nödortf?

Helen Wählander

INSTITUTIONEN FÖR MAT, HÄLSA OCH MILJÖ
UTSEDD TILL MÅNADENS MILJÖPROFIL